EERSTE JAARGANG. N° 1. 1 JANUARI 1911.

DE SWASTIKA

DRIEMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT VOOR DE STUDIE VAN SYMBOLIEK, VRIJMETSELARIJ EN AANVERWANTE ONDERWERPEN

Steenen en Kalk.

Met het verschijnen van dit tijdschrift wordt een geheel nieuwe onderneming, vooral wat betreft Nederland, beproefd. Het was zeer zeker geen gebruik dat een geheel of gedeeltelijk maçonniek tijdschrift der profane wereld ter lezing werd geboden. In het buitenland, vooral in Engeland en Amerika, zijn maçonnieke tijdschriften algemeen of zeer gemakkelijk verkrijgbaar. Echter is de literatuur die zij bevatten meestal van zeer weinig waarde.

Nu de Algemeene Gemeenschappelijke Vrijmetselarij de groote schrede op het pad van den vooruitgang heeft gedaan door de vrouw in de gelederen der Vrijmetselarij op te nemen, is de eerstvolgende stap, die gedaan moet worden, de Koninklijke Kunst zelve wederom tot haar hoog peil op te voeren.

De redactie wil dit tijdschrift als de eerste schrede van uit de profane in de maçonnieke wereld doen gelden.

Deze handelwijze is volkomen gerechtvaardigd, want maar al te waar is ook thans nog, gelijk bevonden werd:

"Ook zet niemand eenen lap ongevold laken op een oud kleed; want deszelfs aangezette lap scheurt af van het kleed en er wordt eene ergere scheur.

Noch doet men nieuwen wijn in oude lederzakken; anders bersten de lederzakken, en de wijn wordt uitgestort en de lederzakken verderven; maar men doet nieuwen wijn in nieuwe lederzakken en beide tezamen worden behouden." MATTH. IX, 16, 17.

Dit bij voorbaat ter verklaring aan en ter beantwoording van kritiek van maçonnieke zijde.

De orde der Algemeene Gemeenschappelijke Vrijmetselarij als zoodanig is niet voor deze uitgave verantwoordelijk.

*
* *

In een tijdschrift als dit is het ook noodzakelijk er op te wijzen dat

de ware Vrijmetselarij geen geheimen *bezit*, wel een geheim *is*. (Dit voor nieuwsgierigen.)

de ware Vrijmetselarij zeer zeker niet tegen welken godsdienst ook gericht of gekant is. Integendeel, de ware Vrijmetselarij is het fundament van den godsdienst. Wat haar vorm betreft is zij *Katholiek*. (Zie onze beoordeeling over Grondslagen van rituaal in Kerk en Vrijmetselarij).

(Dit voor kerkelijke kritici.)

de ware Vrijmetselarij *één* der wegen is tot het Pad van Inwijding en wel voor hen die gevoel hebben voor symboliek, rituaal en kunst.

(Dit voor profanen.)

*
* *

Bovendien is ons tijdschrift gewijd aan alle onderwerpen die met het vermelde in verband staan en waaromtrent geen of zoo goed als geen literatuur in het Nederlandsch bestaat. Wij kondigen ons dus aan zonder geheimzinnigheid of beperkingen. Naast het verspreiden van de kennis die in een tijdschrift als dit gegeven kan worden, zijn wij het kanaal langs hetwelk de zoekende kan en zal vinden.

*
* *

De Inhoud van deze aflevering duidt reeds in groote mate de richting aan, waarin wij zullen werkzaam zijn. Naast hetgeen wij thans opnamen — en natuurlijk de vervolgen daarvan — zal ook worden geplaatst eene Nederlandsche uitgave van *The Kabbalah Unveiled*, tot het begrijpen waarvan wij, met vergunning van den schrijver, thans reeds Wynn Westcott's *Inleiding* plaatsten; eene vertaling van Ragon's *Maçonnerie Occulte*, uitvoerige onderzoekingen over *de Graal*, de *Rozekruisers*, de *Tarot*, enz. Verder zal de schrijver van *De Groote Pyramide* het vervolg op dit boek, n.l. de symboliek van het *Boek der Dooden* en een ander werk, aansluitend op eerstgenoemd, *De Ronde Torens van Ierland* ter opname afstaan.

Naarmate blijkt dat onze poging slaagt, zal meer gegeven worden. Het tijdschrift zal een driemaandelijksch blijven, doch zal in omvang toenemen indien de vraag dit rechtvaardigt en eischt.

*
* *

Verzekerd als wij zijn van reusachtige tegenwerking bij onzen arbeid, hopen wij alleen op welslagen door ons tijdschrift op te dragen aan

Hem, die den Weg en het Middel wees, het

H.·. V.·. A.·. W.·. V.·.

REDACTIE.

De naam van ons Tijdschrift.

NOORD.

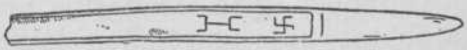


FIG. 1.

Zweden. Brokstuk van een oud-Scandinavische zwaardscheede, met andere oudheden in een moeras te Vimose gevonden.

ZUID.



FIG. 2.

Troje. Een van 420 spinspoelen waarop de Swastika voorkomt of vormen die daaraan ontleend zijn, gevonden door Dr. Schliemann bij zijn opgravingen op den zetel van deze oude stad. Dit voorwerp werd op eene diepte van 33 voet gevonden.

OOST.



FIG. 3.

Indië. Dit is een doop-symbool gevormd door de hand van een Hindoesche moeder der Jaïn-sekte, die eerst een handvol rijst in een cirkel op den grond onder den Jandboom strooit en daarna het graan in den vorm der Swastika rangschikt, terwijl zij eene zegening over haar kind afsmeekt.

WEST.



FIG. 4.

Vereenigde Staten van N.-A. Een klein uit zilver gedreven broche. In Arizona slaan de Havasipai-Indianen nu nog zilveren dollars tot een zeer dun plaatje en hakken daaruit Swastika's die zij aan reizigers verkoopen. De pijlen op de Swastika stellen de vier windstreken voor.

1. De priester van Thor sprak tot den geharden Noorman die zijn groote reis tot het ontdekken van onbekende landen ondernam, het volgende:

"Moge een gunstige wind en kalme zee DANK ZIJ HET TEEKEN OP DE SCHEEDE UWS ZWAARDS u voorspoedig doen landen. Moge welslagen uw wapenen vergezellen en uw terugkomst vreugde-

vol zijn. Mogen de dagen uws ouderdoms vredevol zijn en Walhalla u ten slotte ontvangen".

2. De weefster in Troje sprak bij het weven van haar kleeden de formule:

"Moge door HET KRUIS DAT MIJN SPOEL VERSIERT deze goederen vermeerderen zooals deze draad onder mijne hand, en mogen onze kinderen den roem van den naam huns vaders vermeerderen".

3. Bij den doop van haar kind zegt de Hindoe-moeder:.

"Moge door dit teeken alle zegeningen uwe schreden vergezellen en de zegening der volmaakte rust u ten slotte vinden".

4. De Indiaan der Westelijke prairieën sprak tot het opperhoofd van een bevrienden stam:

"Moge dit symbool u en de uwen langs de vier winden des hemels geluk, een lang leven en welvaren brengen".

Wanneer onze lezers dus vragen waarom wij juist dit Symbool tot uiterlijk teeken kozen, dan moeten wij in de eerste plaats wijzen op het feit dat de Swastika te allen tijde, bij alle volkeren der aarde, als symbool van het geluk heeft gegolden. En omdat wij gelooven in, en ervaring hebben van de stoffelijke werking van symbolen, kozen wij juist dit. Niet dat wij daarmede zeggen willen dat aan het symbool de Swastika niet veel diepere dingen ten grondslag liggen. Allerminst. Wij hopen in dit tijdschrift over dit symbool nog vele malen diepere uiteenzettingen te plaatsen, maar zullen thans een korte mededeeling over het onderwerp geven.

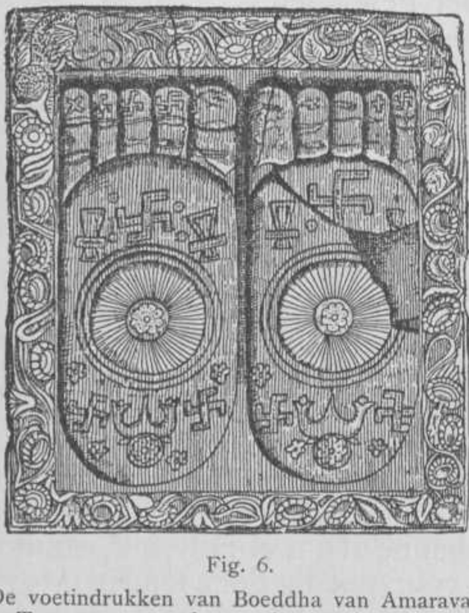


Fig. 6.
De voetindrukken van Boeddha van Amaravati Tope, vertoonende o.a. de tien Swastika's.

Het Symbool, dat thans den naam "Swastika" draagt, heeft in den loop der eeuwen zeer zeker vaak een andere benaming gedragen. Swastika beteekent "Welvaren", "Geluk", en al is de naam stellig vele malen verwisseld voor zoover wij kunnen nagaan is de talismanische beteekenis er van steeds dezelfde gebleven. Wij vinden haar bij blanke, gele, roode en zwarte rassen, in oude

tijden zoowel als thans en dit feit alleen wijst reeds op een reusachtigen ouderdom en een vóórgeschiedkundigen oorsprong. Met *zekerheid* is dan ook voorloopig over dien oorsprong niets te zeggen. De beste onderzoekingen hebben tot dusver slechts onvolledige gegevens verschaft en alle theorieën loopen spaak bij gebrek aan mededeelingen omtrent het eerste verschijnen er van. Wij zien het niet ontwikkelen, maar waar wij ook onzen blik laten gaan en hoe ver wij ook terugblikken, steeds is de Swastika daar.

Er bestaan natuurlijk vele hypothesen over een en ander, maar tallooze overleveringen leiden ons er toe veel waarde te hechten aan de volgende theorie:

"Er bestaan vele gegronde redenen om te veronderstellen dat Atlantis, het land buiten de zuilen van Hercules, beschreven door Plato, in de dagen der grijze oudheid, — inderdaad werkelijk eenmaal bestond. In bijna alle letterkunde en overleveringen van alle rassen der aarde vinden wij verwijzingen naar en zinspelingen op het bestaan van dit vasteland. De Roodhuid in het westen sprak er van als "het land aan de overzijde van het Groote Water", vanwaar "De Groote Blanke Vader" zou terugkeeren tot zijn kinderen. In de Iersche legenden is dit vasteland bekend als "St. Brindon's Eiland" en het *westelijk* Paradijs van den Hindoe kan ook tot deze bron teruggebracht worden. Montezuma beschreef het aan Cortes als het land "Aztlan", waar "zijn vaders verbleven". De Mizteken van Mexico zinspeelden er op als "de plaats des hemels". Het was de "Olympus der Atheners", het "Asgard" der Vikingen; het klassieke Hesperides; het Gouden Land van het Gouden tijdperk in de legenden van alle volkeren in alle landen, klimaten en tijden. Dit Atlantis is dan volgens de meeste theorieën het moederland van alle rassen, de geboorteplaats van een veelzijdige ontwikkeling. De geweldige Atlantische Oceaan rolt thans over de plaats waar slechts enkele eilanden de toppen aangeven van de hoogste bergen rondom welker basis de oudste menschenrassen een woonplaats hadden. (Zie *Donnelly*, Atlantis, The Antedeluvian World; *Scott Elliot*, Atlantis). In dat land kreeg het woord "beschaving" een werkelijke beteekenis; daar werd den mensch de rede geschonken, daar ontloken alle beschavende invloeden.



FIG. 7.
SMYRNA.
In het Museum te Leiden.

Daar werd het eerst de landbouw beoefend, en werden de dieren in den dienst der menschen

gesteld. Daar werden onze huidige graansoorten langzaam doch zeker gekweekt uit ons thans onbekende oorspronkelijke zaadvormen; daar werd het eerst de steen, het metaal bewerkt.

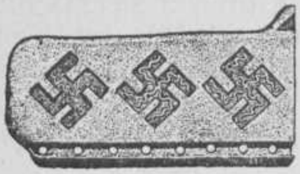


FIG. 8.
KAUKASUS.
Gedeelte van een bronzen gordel, in een begraafplaats te Koban gevonden.

Daar leefde *Tubalkain, een handwerker in metalen.* (GEN. IV : 22.)

De overleveringen van alle volkeren deelen ons mede dat de kennis van het alfabet, van landbouw, van het gebruik van metalen enz., tot hen werd gebracht van buiten af en in elk geval waar wij deze overlevering aantreffen kan de naam van dengeen die als de weldoenende beschaver van het volk optrad, tot een Atlantischen oorsprong teruggebracht worden.

Een Oostersch voorbeeld.

Triptolemus vergezelde Bacchus bij de verovering van Indië en voerde den landbouw in dat gedeelte der wereld in.

Hij was de zoon van de godin Ceres en de kleinzoon van Oceanus en Tethys, klaarblijkelijk van Atlantischen oorsprong, want Olympus, waar zijn grootouders verbleven, lag "uitgespreid in den Oceaan als een schijf met bergen er uit oprijzend", op het hoogste punt waarvan de koning der goden verbleef, terwijl "de huizen van de andere goden en godinnen op de plateau's en in de ravijnen lager op de bergen gerangschikt lagen". Ceres (ook wel Demeter) woonde daar eveneens.

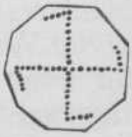


FIG. 9.
Kop van een bronzen pen; ARMENIË.

Als een voorbeeld in het westen kunnen wij Quetzalcoatl vermelden, den ouden Mexicaanschen held, die van uit "Tulan (Astlan) in het verre Oosten", aan de voorouders van de Tolteken, in Centraal Amerika, de kunsten van landbouw, steensnijden en metaalgieten bracht. Hem worden ook de uitvinding en invoering van de letterteekens en van den Mexicaanschen kalender toegeschreven.



FIG. 10.
CYPRUS.
Beeldje van klei.

Dit zeer geharde zeevolk plantte zijne koloniën in vele plaatsen der aarde en bracht overal de stoffelijke teekenen van beschaving mede. Zij drongen in alle landen door en hun invloed in die tijden is het best te vergelijken met dien der Engelschen in deze dagen. En evenals de Engelschen thans overal hun Union-Jack planten, zoo vinden wij dat deze kolonisten der oertijden een devies in hun vaandel hadden dat wij nu ken-

nen als de Swastika, maar hetwelk toen diende als symbool van het land.

Want Atlantis wordt beschreven in de legenden als kringvormig, omgeven door de zee, met een bergachtig middelpunt, waarop het paleis van den heerscher was gebouwd. Van dezen berg af stroomden vier rivieren, in Noordelijke, Zuidelijke, Oostelijke en Westelijke richting, zoodat het land al spoedig gereedelijk werd afgebeeld als volgt:



FIG. 11.
GRIEKENLAND.
Afbeelding op een oude Grieksche Vaas in het Britsch Museum.



A B C

(Dit is natuurlijk slechts de theorie van velen. Persoonlijk meent schrijver dezes dat het symbool op het vaandel het zinnebeeld was van den heerscher, den Zonne-Koning, en dat dit wentelend wiel, of wentelend kruis op hem betrekking had en niet op het land. Doch dit zijn punten die wij later uitvoeriger zullen behandelen).

De derde vorm had de meeste levensvatbaarheid en kracht, waarschijnlijk omdat hij het gemakkelijkst ingeweven en ingesneden werd.

Dit symbool van Atlantis was voor zijne pionier-kolonisten, dus het teeken van alles wat in die tijden vrede, geluk, beschaving, verfijning, rust en tevredenheid bracht. Het was het uiterlijk teeken van het gelukkige tehuis, rust en vrede, te verkrijgen nadat het levenswerk volbracht was.

De ideale beteekenis van dit symbool drong alom bij alle volkeren waar de Atlantiërs koloniseerden, binnen.



FIG. 12.
FRANKRIJK.
Een grijze aardewerk Vaas met Swastika in het wit, opgedolven nabij Rouaan.

Zooals bestudeerders van dit onderwerp weten werd Atlantis in zijn vervaltijd onder de baren van den Oceaan bedolven en het is zeer zeker daaraan toe te schrijven dat hoewel de Swastika overal wordt aangetroffen, de oorsprong niet tot een bepaald land terug te brengen is, behalve langs theoretischen weg. Wij kunnen ditmaal met deze korte vermelding van den waarschijnlijken oorsprong der Swastika volstaan, want wij zullen op

dit symbool natuurlijk veel uitvoeriger terugkomen; ja er zal nagenoeg een boekdeel mede te vullen zijn. Voorloopig was het echter niet onnoodig mede te deelen, waarom wij juist dit symbool als ons kenteeken kozen; n.l. omdat het stellig een der *oudste* zoo niet het oudste symbool is, en verder omdat het het zinnebeeld is van geluk en voorspoed, zoowel als van volhardende arbeidskracht, "het eeuwig wentelend wiel".

Nog enkele afbeeldingen kunnen deze schets besluiten.

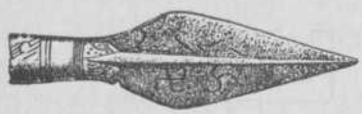


FIG. 13.
DUITSCHLAND.
Een oud ijzeren speerpunt uit Brandenburg.



FIG. 14.
DENEMARKEN.
Oud gouden plaatje.

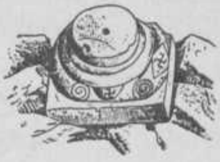


FIG. 15.
ALGERIJE.
Basis van een oud-Romeinsche kolom.



FIG. 16.
ASHANTI.
Bronzen staafjes, te Comassie in 1874 gevonden.



FIG. 17.
VEREENIGDE STATEN.
Deken, geweven door Navajo-Indiaan.



FIG. 18.
MEXICO.
Broche, modern.

RED.

Het doel der Gemeenschappelijke Vrijmetselarij.

De Gemeenschappelijke Vrijmetselarij is uit den boezem der louter mannelijke Vrijmetselarij ontsproten om vrouwen op volkomen dezelfde basis als mannen in die oude Broederschap te brengen en aldus de geheele Broederschap te herstellen in het standpunt vanwaar zij gevallen is, toen zij de schakel, die haar met de oude Mysteriën verbond, verbrak: door vrouwen uit hare rangen te bannen, door het erkennen van geslachts-

onderscheid binnen het heiligdom van den Tempel. Door die daad werd het Witte Licht verdeeld in gedeeltelijk gekleurde stralen en de aspirant die *licht* zoekt vindt nu slechts *kleur*. Toen Kracht van Schoonheid scheidde, was de volbrenging van het Groote Werk niet langer mogelijk; Wijsheid, beroofd van haar tweevoudigen steun, heeft opgehouden het Gilde te leiden en te onderrichten, en dit is tot een groote sociale organisatie geworden, edelmoedig in hare liefdadigheid, nuttig op andere wijzen, maar niet langer de geboorteplaats van Illuminati, over welke de schitterende morgenster schijnt.

Van tijd tot tijd zijn door de instelling zwakke pogingen gedaan om de hulp der vrouw te winnen door het instellen van Adoptie-riten. Voor de Revolutie werden in Frankrijk Adoptieloges opgericht; zij maken een deel uit van den O. en A. Ritus onder het bestuur van onzen geleerden Z.·. V.·. Br. John Yarker; zij worden ook gevonden in enkele Riten in verband met die van Memphis, en in Amerika bloeien vele van zulke Loges onder den naam van de E. St. Maar Adoptie-Vrijmetselarij is evenmin Vrijmetselarij als de Orde der Goede Tempelieren en de Oddfellows. Zij is louter een poging, vrouwen met aardige ceremoniën en prachtvolle titels er toe te brengen alle pogingen op te geven om tusschen de Zuilen te treden en haar voor altijd te blinddoeken, onder den schijn een tip van den sluier op te lichten. Geen Adoptie-maçonne kan haar weg in den Tempel banen, noch de t. van haar i. geven.

De Gemeenschappelijke Vrijmetselarij ving aan met de inwijding van eene vrouw in een mannelijke loge met volledig ceremonieel, en sedert zijn vrouwen onder juist dezelfde voorwaarden als mannen tot Vrijmetselaar aangenomen. Zij zijn niet alleen opgenomen in de Bl. Vrijmetselarij, maar zijn ook langs den Schotschen ritus opgeklommen in de R., Zw. en W. Vrijmetselarij, aldus de geheele erkende ladder beklimmend. Thans worden over de geheele wereld vrouwenvrijmetselaars gevonden, in Oost en West, Hindoesche en Parzi vrouwen zijn zij aan zij met Engelsche, Schotsche, Fransche, Hollandsche, Duitsche, Zweedsche, Italiaansche, Russische, Australische en Amerikaansche vrouwen binnengetreden. Het is te laat om den spot te drijven, te laat om tegen te houden, te laat om banvloeken uit te spreken of mannelijke maçons die den broederband met haar erkenden, uit te bannen. De doek is haar van de oogen gevallen, zij zijn

opgestaan en geen Grootloge of Opperraad kan haar berooven van de kennis en plaats die zij veroverd hebben.

De intrede van vrouwen in de Vrijmetselarij belooft veel schoons voor de toekomst, want op die wijze zal de oude band tusschen de Vrijmetselarij en de innerlijke werelden opnieuw gelegd worden, en zullen de oude kanalen weder geopend worden waarin het levenswater kan stroomen, en zoo zal het eeuwig Witte Licht wederom schijnen op allen die er om vragen. De aldus herstelde en opnieuw belevendigde Vrijmetselarij zal een groote rol spelen in het voorbereiden der wereld voor het komende Ras, door het verkondigen en populariseeren van de idealen die noodig zijn voor zijn vorming en door het vormen van de nieuwe Orde waarin Wijsheid als gezag de Vrijheid zal huwen en samenwerking en vooruitgang zal verzekeren.

Tot dit hooge doel is de Gemeenschappelijke Vrijmetselarij bestemd en gelukkig zijn zij, die hare Ingewijden zijn.

ANNIE BESANT 33°.

De oorsprong, de grondslag en het doel van Symbolen.

Een volledig alfabet zou honderden, misschien duizenden enkelvoudige klanken omvatten. Van elk dezer gebruikt elk menschelijk ras of onderras een betrekkelijk klein aantal, uitgekozen in verband met de constitutie van zijn stemorganen en van andere aspekten van zijn physiek- en bovenphysiek wezen. Er bestaat een nauw verband tusschen alle deelen van het menschelijk organisme en de middelen en werktuigen tot openbaring en uiting die een ras of volk bezit, zijn algemeen gesproken, in overeenstemming met de "heerschende hartstocht", "het hoofddenkbeeld", welke dat ras of volk belichaamt of moet uitdrukken. Deze "denkbeelden", "hartstochten", "aandoeningen", "aanzichten" enz. van het ééne groote allesdoordringende scheppende Beginsel zijn oneindig. Een hoofddenkbeeld is op een bepaalden tijd en op een bepaalde plaats overheerschend zoowel bij een persoon als bij een ras, een volk enz., terwijl de andere denkbeelden, aanzichten enz. voor dien tijd en die plaats ondergeschikt zijn.

De verschillende leden van een ras, een volk, dat zulk een hoofddenkbeeld belichaamt en tot uiting brengt, moeten mid-

delen van gemeenschap vinden om onderling dat denkbeeld (of die denkbeelden) dieper en voller te maken.

Gedurende den thans heerschenden cyclus is dit middel de *klanken*taal.

Het zal onzen lezers misschien op het eerste oogenblik vreemd toeschijnen, maar dit middel is niet altijd hetzelfde middel geweest. Met den groei en de ontwikkeling van het menschelijk wezen en de vermeerdering van opnemings- en uitingsorganen en de ontwikkeling dezer organen is dit middel gewijzigd en vermeerderd.

Eenmaal was er een *tast*taal, een *reuk*taal, een *smaak*taal, een *gezichts*taal, zooals er nu een klankentaal is.

Neem dit in ieder geval maar als hypothese aan, zoo gij het niet dadelijk wilt aanvaarden.

De klanktaal, waarmede wij nu ons gedachte- en gevoelsleven uiten, wijzigt zich natuurlijk alnaar de gevoels- en gedachteontwikkeling van het volk. Ook hebben klimaat en dergelijke omstandigheden grooten invloed op die klanktaal.

De hoog ontwikkelde mensch in dezen cyclus nu heeft een uitgebreide klanktaal te zijner beschikking, terwijl de andere middelen van gedachte- en gevoelsgemeenschap, n.l. *reuk-*, *tast-*, *gezichts*taal enz. ondergeschikte hulpmiddelen van die klanktaal zijn geworden. Hoe minder ontwikkeld het individu in ras is, des te minder klanktaal en des te meer andere *taal* gebruikt hij.

De geest wil zich uiten en indien door omstandigheden het voornaamste en soms bovendien andere uitingsorganen verlamd of werkeloos zijn, valt hij terug op andere, vroeger overheerschende en thans ondergeschikte uitingsmiddelen.

Een stomme gebruikt naast de enkele klanken die hij of zij kan uitstooten voornamelijk teekens (gezichts-taal), een blinde *tast-* en *gehoor*taal. Ook in andere gevallen kan de mensch terugkeeren tot vroegere communicatie-middelen, bijv. wanneer men elkanders *klanken*taal niet verstaat. Bij de Indianen van Noord-Amerika is deze *teekentaal* nog zeer veel in zwang en zoo ook het overbrengen van hetgeen men wenscht mede te deelen door middel van beelden, teekeningen, enz.

Het is duidelijk dat toen de gezichts- en teekentaal overheerschend was er ook vele modificaties van *die* taal bestaan moeten hebben, zooals er thans ook vele klanktalen zijn. Echter zijn alle talen ten slotte tot een worteltaal terug te voeren, bijv.

Sanskrit, en zoo zijn ook alle symbolentalen terug te voeren tot een oorspronkelijk symbolenalfabet n.l.

• ○ ⊙ ⊖ ⊖ ⊖ ⦶ ⊕ ⊤ + ⊥ ☾ 卐 □ △

Ditmaal zullen wij hierop niet verder ingaan. Wij zullen op een en ander later nog herhaalde malen uitvoerig kunnen terugkomen. Tot de oudste *gezichts*taal of laten wij haar nu maar symbolentaal noemen, behooren bijv. het hieroglyphenschrift, zoowel het Egyptische als het Maya, verder de Indiaansche teekentaal enz.

Vaak ook is in latere tijden, in dit ras, de symbolentaal gebezigd, echter meer om te verbergen dan om te uiten, of beter gezegd: om verhuld te uiten. Bijv. het mededeelen van geestelijke waarheden in den vorm van alchemistische en astrologische beeldentaal, wegens het gevaar verbonden aan het mededeelen van die waarheden in tijden van geestelijke duisternis. Dit is dus niet als een achteruitgang van uitingsvermogen op te vatten, veeleer als een gebruik maken van alle middelen die ten dienste staan, ook al zijn ze *zoogenaamd* verouderd.

Want wanneer men voormelde theorieën aanvaardt, zal men verder zeer zeker kunnen zeggen: Gesteld dat hetgeen gij zegt, waar is, dan heeft die symbolentaal (en hebben dus ook symbolen in het algemeen) thans geen of zéér geringe waarde voor een ontwikkeld mensch! Dit heeft een schijn van waarheid en toch is het niet zoo.

Want naarmate de mensch in zijn ontwikkelingsgang steeds dieper in de stof inwikkelde moesten zijn bewerktuiging en zijn middelen tot uiting toenemen om hetzelfde te bereiken wat een minder in de stof gewikkelde geest kon weergeven met minder middelen, waarmede niet gezegd is dat een indalende geest gelijk staat met een uittredenden geest. Een oester zwijgt en een wijze zwijgt, maar een oester is niet = een wijze.

Zoo ook kan symbolentaal — en kunnen symbolen — van groote waarde zijn voor degenen die van concrete denkbeelden tot abstracte denkbeelden willen opstijgen.

Dezulken welke wel eens iets gelezen hebben over gedachteconcentratie en gedachtevormen, en vooral degenen die het boek *Gedachtevormen* hebben gelezen waarin *afbeeldingen* van gedachten voorkomen, zullen weten dat bepaalde gedachten bepaalde vormen aannemen, dat de gedachte dus in een symbolischen vorm weergegeven wordt en dat de aanschouwer van

dat symbool de gedachte van den denker kan leeren kennen.

Bij een bepaalde gedachte behoort dus een bepaalde vorm op een ijler gebied, welke vorm op dit gebied hetzij in een teeken in een plat vlak of in een geometrischen of anderen vorm is weer te geven.

Nu zullen vele onzer lezers gaarne toegeven dat het grootste deel van den strijd op dit gebied ligt in een *woorden*strijd en dat het toevoegen van de *symbolen*taal aan de *klank*taal van groot nut kan zijn om tot overeenstemming van denken over bepaalde punten te komen. Dit is reeds een hooger nut dan de symbolentaal louter als hulpmiddel tot begrijpen te gebruiken zooals bij het aanschouwingsonderwijs platen of voorwerpen dienen om de klanktaal behulpzaam te zijn in het bijbrengen van begrippen.

Het hoogste nut van symbolen echter is zeker dat zij den geest behulpzaam zijn opwaarts te stijgen en hem te bevrijden van de beperkingen der stof. Dit nut er van komt bijv. sterk uit bij ceremonieële magie.

VG.

De Magistri Comacini.

Deze verhandeling door W. Ravenscroft, F. S. A., F. R. I. B. A. is eene poging om in het kort de geschiedenis weer te geven van wat — althans in zekere opzichten — beschouwd kan worden als het merkwaardigste gild van bouwheeren hetwelk Europa voortgebracht heeft. Oorspronkelijk vormde zij een voordracht en zij verscheen later in druk in de *Antiquary* en in de *Transactions of the Leeds Installed Masters Association*. Signor Riviora kwam tot dezelfde conclusies als de schrijver van deze schets. Zijn meeningen zijn weergegeven in zijn werk getiteld *Le Origini dell' Architettura Lombarda* (1908), voornamelijk die welke de Comacinen in verband brengt met de *Colleges* van het klassieke Rome.

Professor Merzario kwam tot dezelfde gevolgtrekkingen. Maar het meest belangwekkende boek in dit opzicht is zeker Leader Scott's *Cathedral Builders*.

Het in deze verhandeling saamgevatte is gedeeltelijk historisch, gedeeltelijk theoretisch, en opdat de waarde van het historische niet verminderd zou worden, zijn beide aanzichten afgescheiden gehouden.

Het opstel is van belang voor Architecten, Oudheidkundigen en Vrijmetselaars.

Verscheidene afbeeldingen zullen den tekst verluchten.

△
BEWERKER.

HOOFDSTUK I.

DE OORSPRONG DER VRIJMETSELAARS EN DER TEMPELBOUWERS.

Enkele jaren geleden werd door eene dame onder een *nom de plume* ("LEADER SCOTT") een uiterst belangwekkend boek geschreven, waarvan de titel luidt *The Cathedral Builders*. Het lezen van dit boek deed in mij een groot verlangen ontwaken iets meer van het onderwerp te weten, en dit verlangen werd zoowel bevredigd als geprikkeld door een onverwacht bezoek aan Italië in het voorjaar van 1906. Hierop volgde een tijdlang het bijeenzamelen van aanteekeningen, het maken van teekeningen enz., en een tweede bezoek aan Italië in het volgend jaar, waarvan ten slotte het gevolg was dat ik toegaf aan de verleiding het geheel van dit onderzoek neer te schrijven. Toen ik dit deed, had ik in eersten aanleg niet meer op het oog dan een korte schets te geven van de Cathedraalbouwers zelf, maar in meer dan een vorm kwam de verleiding om iets van hun voorgangers en misschien ook iets van hun opvolgers er aan toe te voegen. Ik ontken niet, dat dit tot op zekere hoogte naar een gebied van gissingen leidt; maar daar ik in de volgende aanteekeningen — ten minste in zekere mate — onderscheid heb gemaakt tusschen hetgeen historisch en hetgeen theoretisch is, behoef ik misschien geen verontschuldiging te vragen voor het feit dat ik mij op dat terrein begaf.

Zij die het geheel lezen, zullen voor zichzelf kunnen oordeelen hoeveel grond er is in elk der theorieën die ik aan hun oordeel onderwerp.

Het zal misschien het gemakkelijkst zijn als ik, hetgeen ik te zeggen heb, in regelmatige volgorde weergeef: eerst wat betreft de voorgangers van de "Cathedraalbouwers" — of zooals ik ze zal noemen de "Comacinen" — dan wat betreft hun eigen Orde, en ten slotte wat betreft hun opvolgers.

Wie en wat de Comacinen waren, zal blijken naarmate ik verder ga, maar het zal geen kwaad kunnen hier dadelijk aan

te geven dat zij oorspronkelijk de gemeenschap van bouwheeren waren die bij den val van Rome, die stad verlieten, en eene nederzetting op een eiland in het Meer van Como vormden.

Ik zal verscheidene malen moeten verwijzen naar LEADER SCOTT's boek, waaraan ik veel van mijn oorspronkelijke belangstelling verschuldigd ben. Alleen zou ik wenschen dat ik dit aan MRS. BAXTER uit Florence, de nauwgezette schrijfster er van, kon betuigen, maar ongeveer zes jaren geleden stierf zij en in haar verloor de wereld een begaafde en niet genoeg gewaardeerde schrijfster. Ten einde terug te komen op de vóórgeschiedenis der Comacinen, is het noodig hier in het kort iets te zeggen over hunne opvolgers, waar een van de belangrijkste overleveringen der laatstgenoemden ons terugvoert tot het punt vanwaar wij uitgaan. De meeste menschen weten dat volgens de Maçonnieke Overleveringen, de oude ritus in verband stond met het bouwen van KONING SALOMO'S TEMPEL te Jeruzalem, en dat, indien de Vrijmetselarij daar haar oorsprong niet vond, zij toch aan dat verband veel van haar lateren vorm ontleende. Maar misschien is het niet zoo goed bekend dat er eene massa theorieën bestaan met betrekking tot den oorsprong der Bespiegelende Vrijmetselarij. Ik wensch er hier nadrukkelijk op te wijzen dat ik met Bespiegelende Vrijmetselarij bedoel het zedelijk stelsel dat in de loges der Vrijmetselaars van den huidigen tijd in zwang is, en dat, nadat het in het jaar 1717 in Engeland voor een groot gedeelte in een vorm gegoten was, zich nagenoeg over onzen geheelen aardbol verspreidde. Er zijn lieden geweest die meenden dat zij niet voortkwam uit de werkdadige gilden der Middeleeuwen, maar zich als een bespiegelende wetenschap aan een meer ver verleden vastschakelde. Anderen brachten haar in verband met de leering van Euclides, weergegeven door Karel Martel en den Engelschen Athelstan; anderen met den Kultus van Mithraz zooals deze in Rome gevierd werd, en zoo verder terug tot de zonne-vereering van de Perzische oertijden.

Anderen zeggen dat zij het resultaat was van de Grieksche Mysteriën; anderen weer dat zij geleerd werd door de Essenen, van wie — volgens enkelen — verondersteld wordt dat onze Heer met hen in verband zou hebben gestaan, en dat dezen afstamden van de bouwheeren van den Tempel te Jerusalem; weer anderen dat zij naar Engeland werd overgebracht door de Culdeeën, die oude Iersche zendelingen, van wie de Heilige Columbo er

een was, en die in verband stonden met het Romeinsche college, en zoo vervolgens, zelfs terug tot aan den bouw van den Toren van Babel, en van Noach's Ark, en tot Jabal, den zoon van Lamech. Enkele dezer beweringen ontleenen waarschijnlijk kleur aan een gelijkheid in het gebruik van symbolen en van verzinnebeelde dingen — Leven en Dood, Tijd en Eeuwigheid, Licht en Duisternis en vele andere dergelijke [vooral Arke Noach = Tabernakel = Tempel van Salomo = Groote Pyramide = Loge = Heelal = Zonnestelsel = Macrocosmos = Microcosmos = Logos = Mensch △] bovenal misschien van het over de gansche wereld verspreide denkbeeld van een broederschap der menschheid, waarin broederlijke liefde, waarheid en liefdadigheid heerschen zullen.

Dit dan leidt mij er toe te zeggen dat de grondslag van deze verhandeling, welke niet uitsluitend of inderdaad hoofdzakelijk zal zijn gewijd aan de geschiedenis der Vrijmetselarij, deze zal zijn, voor zoover het derde gedeelte betreft: dat de Bespiegelende Vrijmetselarij van dezen tijd het resultaat is van de Werkdadige Vrijmetselarij der Middeleeuwen, en dat zij bijgevolg, *hoewel zij treffende overeenkomsten heeft met de mysteriën van Egypte en Griekenland*, geen aanspraak kan maken op RECHTSTREEKSCHE afstamming daarvan, behalve DOOR de middeleeuwsche gilden der handwerkslieden. Door deze gilden echter, en *voornamelijk door de Comacinen*, kan de hedendaagsche Vrijmetselarij een grootsch erfrecht voor zich eischen, en misschien zal men nog bevinden dat enkele der legenden die ons zijn overgeleverd, niet zoo mythisch zijn als velen wel geneigd zijn te denken.

Dikke boeken zijn over dit onderwerp geschreven en daarom is het onmogelijk ook hier zelfs maar een kort overzicht er van te geven. Degenen die er belang in stellen verwijs ik hoofdzakelijk naar Findel's en Gould's *Geschiedenis der Vrijmetselarij* — waarvan eerstgenoemd werk misschien wel wat verouderd, maar toch ook belangwekkend is.

Na deze verklarende opmerkingen kan ik nu overgaan tot het eerste gedeelte van mijn onderwerp — de voorloopers van de Comacinen, en hun verband met het bouwen van Koning Salomo's tempel. De meeste schrijvers stemmen overeen wat betreft de geschiedkundige basis van de Romeinsche Colleges van Handwerkslieden, voornamelijk wat betreft dezulke welke te maken hadden met Werkdadige Vrijmetselarij. Van uit deze —

waarover later meer — zullen wij ons in het suggestieve verleden wagen en trachten iets te beseffen van den stamboom van tenminste één tak van het bouwgilde.

In zijn werk over *The Mythology of the British Isles*, ongeveer vier jaar geleden gepubliceerd, verklaart Charles Squire:

"Een Hametisch ras verspreidde zich rondom de Middellandsche Zee, komende van uit Noord-, Oost- of Centraal-Afrika. Lange schedels hadden zij en zoo ook vormden zij lange hooge begraafplaatsen. Zij waren waarschijnlijk het eerste volk dat het Nijldal bewoonde, en hunne vertakkingen verspreidden zich in Syrië en Klein-Azië. De oudste Hellenen vonden hen in Griekenland onder den naam van Pelasgoï, de oudste Latijnen vonden hen in Italië als de Etrusken, en de Hebreeën vonden hen in Palestina als de Hetiten.

"Zij verspreidden zich noordwaarts door Europa tot aan de Oostzee, en westwaarts langs de Atlasketen tot aan Spanje, Frankrijk en Britannië. In vele gevallen bereikten zij een hoog peil van beschaving, maar in Engeland moet hun ontwikkeling reeds in een vroeg tijdperk tot stilstand gebracht zijn".

Het voornaamste punt van deze verklaring voor ons doel is, dat gezegd wordt dat al deze volkeren — de Etrusken in Italië, de Pelasgen in Griekenland en de Hetiten in Klein-Azië en Syrië allen een gemeenschappelijken oorsprong hadden en dat zij gelijksoortige gewoonten en een taal, die gegrond was op een gemeenschappelijke Hametische spraak, hadden.

Een blik op de kaart der Middellandsche Zee zal voldoende zijn om ons aan te toonen hoe zeer wel mogelijk deze veronderstelling is; en indien wij de dagteekening van het bouwen van Koning Salomo's Tempel plaatsen omstreeks 1000 v. Chr. en die van het stichten van Rome omstreeks den gewoonlijk aangenomen tijd van 753 v. Chr., hebben wij reeds in Italië, Klein-Azië en Syrië — om niet te spreken van Griekenland — een gevestigd ras van lieden, bestaande uit twee volkeren, die vele dingen gemeen hebben, de Hetiten en de Etrusken. Wat nu betreft de Hetiten, heeft Dr. Hugo Winckler, die onlangs opgravingen geleid heeft in Klein-Azië, ontdekkingen gedaan, die allen twijfel wegnemen dat deze volkeren eenmaal machtige mededingers van Egypte en Assyrië waren. Volgende in de voetstappen van Prof. Sayce heeft hij hun hoofdstad (Boghaz Kevi) in Cappadocië gevonden, en niet alleen dat, maar een verdrag op een tafel van klei, gesloten tusschen den Koning der

Hetiten en Rameses II, die waarschijnlijk de Pharaoh der gevangenschap was. Dit machtige rijk strekte zich uit over een aanmerkelijk deel van Klein-Azië en tot in Syrië en aldus zou geografisch het rijk van Israël er onmiddellijk aan gegrensd hebben. Inderdaad leverden de Hetiten zoovele hunner veldslagen met Egypte in Palestina voornamelijk rondom Kadesh, dat de kleinere stammen van dat land verzwakt en uitgeput werden door den strijd en daarom in den tijd van Jozua zulk een gemakkelijke prooi voor de vooruitdringende Israëlieten, toen die dat land in bezit namen.

In *The Antiquary* van November 1908 lezen wij: "De bakermat der Hyksos, wier oorsprong tot op heden in geheimzinnigheid gehuld is, moeten wij zoeken bij de Hetiten, wier rijk zich uitstrekte van den Euphraat tot aan het Aegeesche gebergte, en de zetel van wier hoofdstad nu aangeduid wordt door de heuvels van Boghar Kevi".

Een tak van dit grootsche volk schijnt gezeteld geweest te zijn nabij Hebron, hetwelk niet ver van Jeruzalem lag, toen Abraham een verdrag sloot voor een begraafplaats. Zij verspreidden zich ook zuidwaarts naar de Doode Zee, en kwamen in strijd met Jozua; en men moet niet vergeten dat zoo Koning Salomo's moeder geen Hetiet was, haar man dit wel was.

Maar de jongste opgravingen hebben aangetoond dat bijna alle verwijzingen in de Schrift naar de Hetiten niet insluiten het groote rijk ten Noorden van de Middellandsche Zee, en daarom is een wanbegrip ontstaan wat betreft hun plaats en macht als een volk. Nu kunnen de Druzen van den Libanon er met groot recht aanspraak op maken afstammelingen van de Hetiten van dat district te zijn en deze aanspraak werd voor hen geëischt in een artikel in de *Daily Telegraph* van 17 Juni 1890, terwijl Rev. Haskett Smith in de *Transactions of Lodge Quatuor Coronati* (deel IV, blz. 8, 1891) de twee volgende stellingen beredeneert:

1. Dat de Druzen niet anders zijn dan de oorspronkelijke onderdanen van Hiram, Koning van Tyrië, en dat hun voorouders de bouwers van Salomo's Tempel waren.

2. Dat tot op den huidigen dag de Druzen vele klaarblijkelijke kenteekenen behouden van hun nauw en intiem verbond met het oude gilde der Vrijmetselarij. Bovendien wees Laurence Oliphant, toen hij enkele jaren geleden schreef over de Druzen van den Libanon, op de zeer nauwe gelijkenis welke bestaat

tusschen hun toelatingsrituaal van jongelieden in hun geheime vergadering en de inwijdingsceremonie van een hedendaagsch leerling in de Bespiegelende Vrijmetselarij.

En nu wat aangaat de Etrusken. Hoewel het nog een zaak van onzekere beschouwing is wie zij waren, en het nog een zaak van gissing is wat hun taal was, wordt nu van alle kanten erkend dat de Romeinen het allereerste wat zij leerden van de kunsten, in het bijzonder die van het bouwen en het pottenbakken, van de Etrusken leerden, en dat inderdaad het stichten van Rome door Romulus alleen als mythe moet beschouwd worden, daar sedert de aankomst van de eerste nederzetters, die de voorouders van dat machtige ras, de Romeinen werden Rome dat feitelijk bestond, als naam Roma had, hetgeen, zooals nu gebleken is, een Etruskisch woord is.

Prof. Lindsay, in zijn inleiding tot de jongste uitgave van Dennis' *Cities and Cemeteries of Etruria* zegt: "Het vraagstuk betreffende de Etrusken, hun taal en hun tehuis *vóór zij naar Italië verhuisden*, zal spoedig opgelost worden, maar ondertusschen is het waarschijnlijk dat zij landverhuizers waren, want de oude overlevering laat hen uit het Oosten komen, *in het bijzonder uit Klein-Azië*, en geen voldoende reden om hier aan te twijfelen heeft zich voorgedaan". Daarna vertelt hij ons betreffende de taal: "Het Etruskisch is niet verwant aan het Latijn — dat was duidelijk, — ook behoorde het niet tot de Indo-Europeesche taalfamilie. Aan het einde der laatste eeuw echter kwam", zegt hij, "een onverwachte rijkdom van grondstoffen voor onze studie. Een linnen kleed, gewonden rondom een Egyptische mummie in het Museum te Agram, in Oostenrijk, bleek het overblijfsel te zijn van een Etruskisch Rituaal boek". Dennis zegt in zijn inleiding tot zijn boek, dat de Etrusken de voornaamste architecten van het oude Rome waren; dat zij den grooten tempel van Jupiter op het Kapitool bouwden en het Cloaca Maxima eveneens; en dat Rome, wanneer het een openbaar gebouw wenschte op te richten, naar Etrurië om handwerkslieden zond. En verder wat betreft hun ouderdom, schrijft hij: "dat een volk van Grieksch ras, de Pelasgen, Italië binnendrongen boven aan de Adriatische Zee, en na de Apenijnen overgestoken te zijn, zich vermengden met de bergbewoners en de oudste bewoners verdreven, terwijl zij op hun beurt overwonnen werden door een derde ras, door de Romeinen de Etrusken genaamd. Men veronderstelt dat zij hun macht in het land

vestigden omstreeks het jaar 1044 v. Chr., hetgeen enkele jaren voor het bouwen van Koning Salomo's Tempel zou zijn en na de vestiging van de Hetiten in Klein-Azië".

Wat betreft hun werken in de plastische kunst, merkt Dennis op, dat deze kenteekenen dragen van een sterk Egyptischen invloed; terwijl Strabo, uit een persoonlijke bekendheid met de oudheden der respectievelijke landen, de overeenkomst opmerkt tusschen de kunst van Egypte, Etrurië en het oudste Griekenland.

Er zou nog veel toegevoegd kunnen worden aan de getuigenis dat de Etrusken uit Klein-Azië in Italië kwamen, en dat zij een gelijksoortig ras als de Hetiten waren — dat zij inderdaad tot dezelfde familie behoorden. Het zij echter voldoende te zeggen dat de gevolgtrekking die ik aan mijne lezers wensch voor te leggen betreffende het verband van dit volk met Koning Salomo's Tempel aan den eenen kant en met de Comacinen aan den anderen kant deze is: dat ten tijde van den bouw van den Tempel — en men bedenke dat de faam daarvan wijd verspreid was — hier volkeren waren in Italië, in Klein-Azië en in Syrië, allen van één ras, verlicht en elk werkende in zijn eigen stijl (natuurlijk min of meer beïnvloed door Assyrië en Egypte), deelnemende, voor zoover dat den Syrischen tak betreft, aan het bouwen van den Tempel, en als hunne afstammelingen hebben de Druzen, die tot op heden maçonnieke tradities bezitten; dat de Etruskische tak van dit volk de oude Romeinen onderrichtte, die op hun beurt hun eigen colleges ontwikkelden en ten slotte het groote Comacinische Gilde werden, en dat het laatstgenoemde opschriften en teekenen vertoonde die door de overlevering met Koning Salomo zelf verbonden waren. Hierover later meer.

Is het zulk een dwaze veronderstelling dat de Comacinen door banden, van geslacht tot geslacht overgeleverd, ten minste in zekere opzichten, de opvolgers van de Tempelbouwers waren, en dat de maçonnieke verhalen die heden ten dage verteld worden aangaande den Tempel in verband met de Vrijmetselarij niet zonder een zekeren grondslag zijn?

Wordt vervolgd.

EENE INLEIDING TOT DE BESTUDEERING VAN

DE KABALAH

MET ACHT DIAGRAMMEN

.·. DOOR .·.

WILLIAM WYNN WESTCOTT

SUPREME MAGUS OF THE ROSICRUCIAN SOCIETY, IX°.

P. M., P. Z., P. G. D..

VOORWOORD.

Bestudeerders van letterkunde, wijsbegeerte en godsdienst, die op eenigerlei wijze gevoelen voor de Occulte Wetenschappen zullen er goed aan doen eenige aandacht te wijden aan de Kabalah van de Hebreeuwsche Rabbijnen der oudheid; want welk geloof de onderzoeker ook aanhangt, zal hij niet alleen aan kennis winnen, maar ook zijn zienswijzen omtrent het leven en het lot verruimen, door andere godsdienstvormen te vergelijken met het geloof en de leeringen waarin hij is opgevoed, of welke hij heeft aanvaard na zijn vollen wasdom en zijn onderscheidingsvermogen verkregen te hebben.

Ten volle overtuigd zijnde van het vele goede dat aldus kan worden verkregen, wensch ik de aandacht te vestigen op de dogma's van de oude Hebreeuwsche Kabalah. Ik had het geluk op een vroeg tijdstip mijns levens tot deze vrij diepzinnige studie aangetrokken te worden en in later jaren ben ik in staat geweest een weinig tijd te wijden aan het bijeengaren van eenige kennis omtrent deze Hebreeuwsche godsdienstige wijsbegeerte; mijn kennis omtrent het onderwerp is vergroot door mijn lidmaatschap van *The Rosicrucian Society*. Doch de Kabalistische werken zijn zoo talrijk en zoo

uitvoerig en zoovele er van kunnen alleen bestudeerd worden in Rabbinistisch Hebreeuwsch en Chaldeesch dat ik heden ten dage minder vertrouwen heb in mijn kennis van de Kabalah dan ik twintig jaar geleden had, toen deze verhandeling voor het eerst uitgegeven werd, na geleverd te zijn in den vorm van lezingen voor een *Society of Hermetic Students* in 1888. Sedert dien tijd hebben een Fransche vertaling van "De Zohar" door Jean de Pauly, en een werk getiteld "The Literature and History of the Kabalah" door Arthur E. Waite het licht gezien, doch ik denk dat deze kleine verhandeling met belangstelling ontvangen zal worden door hen die niet over voldoende vrijen tijd beschikken om zich de meer volledige werken over de Kabalah eigen te maken. Noodzakelijkerwijs zijn er verwijzingen naar het Oude Testament, maar met opzet heb ik niet naar het Nieuwe Testament verwezen, of naar het geloof en de leeringen, gegeven door Jezus den Christus, als de Heiland dezer wereld: indien iemand de beweerde verwijzing naar de Drieëenheid in de Kabalah wenscht na te gaan, zal hij deze kunnen vinden in de Zohar ii, 43, b.: en een Engelsche vertaling er van in "The Kabalah" door C. D. Ginsbury.

WM. WYNN WESTCOTT. M. B. enz.

De Kabalah.

Men moet bekennen dat de oorsprong van de Kabalah zich verliest in de grijze mist der oudheid; niemand kan aantoonen wie de schrijver er van was, of wie de oudste leeraren er in waren. Een aanzienlijke hoeveelheid getuigenis kan worden aangevoerd om te toonen dat de wortels er van te vinden zijn bij de Hebreeuwsche Rabbi's die oppermachtig heerschten ten tijde van den Tweeden Tempel omstreeks het jaar 515 v. Chr.. Ik ken geen bewijzen van het bestaan er van vóór dien tijd.

Men heeft de veronderstelling geopperd dat de gevangenschap van de Joden in Babylon tot de vorming van deze wijsbegeerte leidde door de uitwerking van de Chaldeesche lore en leerstellingen, welke hun invloed deden gelden op de Joodsche traditie. Ongetwijfeld was de leering in de vroegste stadia van haar bestaan geheel mondeling, vandaar de naam Q B L H van

Q B L, ontvangen, en werden er wijzigingen ingevoerd door de verschillende denkvermogens waar zij op haar loop doorheentrok; er bestaat geen bewijs dat iets, welk deel ook er van, neergeschreven werd tot eeuwen later. Zij is merkwaardig afgescheiden gehouden zoowel van de Exoterische Pentateuchische Mozaïsche boeken als van de steeds aangroeiende Commentaren daarop, de Mishna en Gemara, die de Talmud vormen. Deze schijnt langzamerhand tot de Hebreeuwsche theologie opgegroeid te zijn zonder vereenigd te worden met de diepzinnige leeringen der Kabalah. Op gelijke wijze zien wij in Indië dat de Upanisads, een Esoterische reeks verhandelingen, ontstonden naast de Brahmana's en de Purana's, welke Exoterische onderrichtingen zijn bestemd voor de massa van het volk.

Met betrekking tot de oudste nog bestaande Kabalistische werken heeft een strijd geheerscht onder de hedendaagsche kritici, die het aangewezen tijdperk van elk werk ontkennen en trachten aan te toonen dat de beweerde schrijver de eenige persoon is die elk boek in quaestie niet zou hebben kunnen schrijven. Maar deze kritici toonen de meest uiteenloopende meeningen op het oogenblik dat het noodzakelijk wordt een datum of een schrijver vast te stellen; zooveel gemakkelijker is vernietigende kritiek dan het verkrijgen van werkelijke kennis.

Laten wij in het kort de voornaamste van de oude Kabalistische verhandelingen vermelden.

De "Sepher Yetzirah" of "Boek der Vorming" is de oudste verhandeling; zij wordt door de legende toegeschreven aan den Aartsvader Abraham; verscheidene edities van een Engelsche vertaling door mijzelf zijn uitgegeven. Dit werk verduidelijkt een zeer merkwaardig wijsgeerig stelsel der Schepping, door eene vergelijking te trekken tusschen den oorsprong van de wereld, de zon, de planeten, de elementen, de jaargetijden, den mensch en de twee-en-twintig letters van het Hebreeuwsche alfabet; ze verdeelende in een Driehoek, een Zevenhoek en een Twaalfhoek; drie moederletters A, M en SH worden in verband gebracht met Lucht, Water en Vuur; zeven dubbele letters worden in verband gebracht met de planeten en de zevenvoudige verdeeling des tijds, enz., en de twaalf enkelvoudige letters worden in verband gebracht met de maanden, de teekens van den Dierenriem en de menschelijke organen. De hedendaagsche kritiek neigt tot de gevolgtrekking dat de bestaande

oude vertolkingen samengesteld werden omstreeks het jaar 200 n. Chr. De "Sepher Yetzirah" wordt vermeld in de Talmuds, zoowel die van Jeruzalem als die van Babylon; zij werd geschreven in het Neo-Hebreeuwsch evenals de Mishna.

De "Zohar" of "Sohar", in het Hebreeuwsch gespeld Z H R of Z U H R "Het Boek der Heerlijkheid" of "des Lichts", is eene verzameling van vele afzonderlijke verhandelingen over de Godheid, de Engelen, de Zielen en de Cosmogonie. Het auteurschap wordt toegeschreven aan Rabbi Simon ben Jochai, die omstreeks 160 n. Chr. leefde; hij werd vervolgd en er toe gedreven in een grot te wonen door Lucius Aurelius Verus, mederegeerder van den Keizer Marcus Aurelius Antoninus. Een aanzienlijk deel van het werk is misschien door hem gerangschikt uit de mondelinge leeringen van zijn tijd; maar andere gedeelten zijn er zeker door andere handen bij tusschenpoozen aan toegevoegd tot aan den tijd dat het voor het eerst als een geheel uitgegeven werd door Rabbi Mozes de Leon, uit Guadalajara in Spanje, *omstreeks* 1290. Sedert dien tijd is de geschiedenis er van bekend; gedrukte uitgaven er van verschenen in Mantua 1558, Cremona 1560 en Lublin 1623; deze zijn de drie vermaarde Codiceae van de "Zohar" in de Hebreeuwsche taal. Voor hen die geen Hebreeuwsch lezen is het eenig mogelijke middel om de Zohar te bestudeeren de gedeeltelijke vertaling in het Latijn van Baron Knorr von Rosenroth, in 1684 uitgegeven onder de benaming "Kabbala Denudata"; en de Engelsche uitgave van drie verhandelingen, "Siphra Dhzenioutha" of "Boek van het Verborgen Mysterie"; "Ha Idra Rabba", "Groote Vergadering"; en "Ha Idra Suta", "Kleine Vergadering", vertaald door S. Liddel MacGregor Mathers. Deze drie boeken geven een vrij goed denkbeeld van den toon, den stijl en de grondstoffen van de Zohar, maar zij sluiten slechts een gedeelte in: andere verhandelingen in de Zohar zijn: — Hikaloth — De Paleizen, Sithre Torah — Mysteriën der Wet, Midrash ha Neelam — Het geheime Commentaar Raja Mehemna — De getrouwe herder, Saba Demishpation — De rede van den Ouden man — den profeet Elias, en Januka — den jongen man; met aanteekeningen genaamd Tosephta en Mathanithan.

Er staat thans op het punt van uitgave een Fransche vertaling van de volledige Zohar, door Jean de Pauly: dit is een zeer wetenschappelijk werk.

Andere vermaarde Kabalistische verhandelingen zijn: — "De

Commentaren op de Tien Sephiroth", door Rabbi Azariel ben Menachem, 1200 n. Chr.; "Het Alphabet" van Rabbi Akiba; "De Poort des Hemels"; het "Book Henoch"; "Pardes Rimmonim" of "de Tuin der Granaatappelen"; "Een verhandeling over de Emanaties"; "Otz ha Chiim" of "De Boom des Levens" van Chajim Vital; "Rashith ha Galgulim" of "Omwentelingen der Zielen" van Isaac de Loria; en in het bijzonder de geschriften van den vermaarden Spaanschen Jood, Ibn Gebirol, die stierf in het jaar 1070 n. Chr. en ook wel genoemd werd Avicebron; zijn groote werken zijn "De bron des levens" en "De Kroon van het Koninkrijk".

Men heeft gemeend dat de leering van de Kabalah was gegroepeerd in verscheidene scholen, waarvan elke gedurende een tijd vermaard was. Ik kan vermelden: De School van Girona, 1190 tot 1210 van Rabbi Izaac den Blinde, Rabbi Azariel en Ezra, en Mozes Nachmanides. De School van Segovia van de Rabbi's Jacob, Abulafia († 1305), Shem Tob († 1332), en Izaac van Akko. De School van Rabbi Isaac ben Abraham Ibn Latif omstreeks 1390. De School van Abulafia († 1292) en Joseph Gikatilla († 1300); zoo ook de Scholen der "Zoheristen" van de Rabbi's Mozes de Leon († 1305), Menahem di Recanti († 1350), Isaac Loria († 1572) en Chajim Vital, die in 1620 stierf. Een zeer beroemde Duitsche Kabalist was Johannes Reuchlin van Capnio; hij schreef twee groote werken, het "De Verbo Mirifico", en "De Arte Cabalistica".

In hoofdzaak waren er twee stroomingen onder de Kabalisten: de eene wijdde zich geheel aan de doctrinale en dogmatische richting; de andere aan het praktische en wonderwerkende aanzicht.

De grootste van de wonderwerkende Rabbi's waren Isaac Loria, ook genaamd Ari; en Sabatai Levi die, merkwaardig genoeg, Mohammedaan werd. Deze beide afdeelingen der Okkult Rabbinistische lore hebben hunne levende vertegenwoordigers, hoofdzakelijk verspreide enkelingen; zeer zelden worden groepen ingewijden gevonden. In Midden-Europa, gedeelten van Rusland, Oostenrijk en Polen bestaan er zelfs nu Joden, bekend als Wonderwerkende Rabbi's, die vreemde dingen kunnen doen welke zij aan de Kabalah toeschrijven, en dingen die zeer moeilijk zijn te verklaren, zijn in Engeland gezien, verricht door bestudeerders van Kabalistische riten en talismans.

De Rabbinistische Commentaren, in vele reeksen te onder-

scheiden welke elkaar gedeeltelijk overdekken, thans bestaande in verband met de oude verhandelingen, vormen zulk eene massa Kabbalistische lore dat het een onmogelijke taak wordt ze te omvatten; waarschijnlijk kan geen Christen of Jood in dit land zeggen welke leeringen nog verborgen liggen in enkele van de oude manuscriptwerken.

De Dogmatische of *Theoretische Kabalah* bevat wijsgeerige begrippen aangaande de Godheid, Engelen en wezens die geestelijker dan de mensch zijn; de menschelijke Ziel en hare verscheidene aanzichten en onderdeelen; het vóór-bestaan en de reïncarnatie en de verschillende werelden of gebieden van bestaan.

De Praktische Kabalah tracht naar een mystieke en allegorische verklaring van het Oude Testament, iedere zin, elk woord en elke letter bestudeerende; zij leert het verband tusschen letters en getallen en de wijzen van hunne onderlinge betrekkingen; de beginselen van Gematria, Notaricon, en Temura; de vorming en de gebruiken van de goddelijke en engelennamen als Amuletten; de vorming van Magische vierkanten; en een uitgebreide verzameling van aanverwante merkwaardige overleveringen, welke later den grondslag der Middeleeuwsche Magie vormde.

Voor degenen die geen enkel Kabalistisch werk in zijn geheel willen lezen maar liever een algemeen overzicht over deze wijsbegeerte wenschen te verkrijgen, bestaan er thans drie standaardwerken; twee er van zijn in het Engelsch; een van Dr. C. Ginsbury, 1865, een vormelijk en nauwgezet *resumé* der leeringen; het andere, een uitstekend werk, "The Doctrine and Literature of the Kabalah", door Arthur E. Waite, 1902; en een in het Fransch door Adolph Franck, 1889, hetwelk meer kort en bondig is en minder bijzonderheden geeft.

Vele punten van de leering van Indische stelsels van godsdienstige wijsbegeerte worden door het Hebreeuwsche stelsel niet aangeroerd, of zijn uitgesloten wegens verschillen van fundamenteelen aard: zooals de Cosmonogie van andere Werelden, tenzij de vernietigende Werelden van Onevenwichtige Kracht hiernaar verwijzen; de onveranderlijkheid der wet, als Karma, is geen vooroptredend kenmerk; Reïncarnatie wordt geleerd, maar het aantal wedergeboorten is gewoonlijk tot drie beperkt.

Een klein gedeelte van de Kabalistische leer wordt gevonden

in de Joodsche Talmud, maar in die verzameling verhandelingen bestaat een grofheid die afwezig is in de ware Kabalah; zooals daar zijn de theorieën van de ontaarding van menschen in dierlijke vormen; en van mannen die als vrouwen herboren moeten worden als straf voor aardsche zonden in een voorgaand leven.

Men moet bedenken dat vele punten der leer beperkt zijn tot de leeringen van slechts enkele Rabbi's; en dat de verschillen tusschen de oudste en jongste leeringen op een gegeven punt soms zeer groot zijn, zooals aangetoond wordt door eene vergelijking van de Boeken der Rabbi's van verschillende tijdperken en scholen. Een gedeelte der Kabalistische leer is ook nooit gedrukt of uitgegeven, en is zelfs tot op heden alleen van Meester tot leerling overgeleverd; er zijn enkele punten die in geen enkel Hebreeuwsch boek gevonden worden, welke ik zelf onderwezen heb in de *Rosicrucian Society* en in *Hermetic Lodges.* Een nauwgezette bestudeering van enkele dezer oude mystieke Hebreeuwsche boeken onthult het bestaan van opzettelijke "misstellingen" (Eng. *blinds*), welke schijnen te zijn ingevoerd om zekere dogma's te bepalen tot zekere bestudeerders die geschikt zijn om ze te ontvangen, en ze te beveiligen tegen onoordeelkundige verbreiding en daardoor tegen misbruik door de onwetenden en de kwaadwilligen.

Twee of drie eeuwen zijn thans verloopen sedert eenigerlei toevoeging van beteekenis tot de massa der Kabalistische leer plaats had, maar voor dien tijd was eene lange reeks commentaren voortgebracht, alle met de bedoeling het wijsgeerig stelsel te verduidelijken of uit te breiden.

Zooals reeds gezegd werd, zal waarschijnlijk de vraag wanneer de Kabalah voor het eerst vorm aannam als een concreet geheel en als een wijsgeerig stelsel voor immer onbeantwoord blijven, maar indien wij ze beschouwen, zooals ik meen dat uist is, als de Esoteriek van den Godsdienst der Hebreeuwen, zijn de gronddogma's ongetwijfeld even oud als de eerste verkondiging van de voornaamste beginselen van den eeredienst van Jehovah.

Thans kan ik niet trachten een blik te werpen op de beweringen van sommige twijfelende geleerden, die zich afvragen of de geschiedenis van de Twaalf Stammen een geschiedkundig feit is, of dat er ooit een Mozes of zelfs een Koning Salomo was. Voor ons onderhavig doel is het voldoende dat het Jood-

sche volk de Jehovistische theologie en een systeem van priesterkaste, en een samenhangende leer had ten tijde van den Tweeden Tempel toen Cyrus, Heerscher over geheel Azië, 636 v. Chr., alle Joden in gevangenschap houdende, enkele van hen toestond terug te keeren naar Jeruzalem met het bepaalde doel de Hebreeuwsche wijze van eeredienst te herstellen, welke met geweld verhinderd was door Nebuchadnezzar in 587 v. Chr.

Na dezen terugkeer naar Jeruzalem gebeurde het dat Ezra en Nehemiah, *omstreeks* 450 v. Chr., het Oude Testament der Hebreeuwen *uitgaven* en *samenstelden*, of volgens hen die het Mozaïsch auteurschap en het Salomonische *régime* ontkennen: toen *schreven* zij de Pentateuch.

De hernieuwde eeredienst werd gehandhaafd tot 320 v. Chr., toen Jeruzalem veroverd werd door Ptolomeus Soter, die echter de grondslagen van den Joodschen godsdienst niet vernietigde; inderdaad liet zijn opvolger, Ptolomeus Philadelphus, de Hebreeuwsche geschriften herzien en in het Grieksch vertalen door Twee en Zeventig geleerden, omstreeks 277 v. Chr., deze vertaling is eeuwenlang bekend als de Septuagint vertolking van het Oude Testament.

Meerdere Joodsche moeilijkheden volgden echter en Jeruzalem werd wederom ingenomen en geplunderd door Antiochus in 170 v. Chr. Daarna volgden de langdurige oorlogen der Maccabeeën; vervolgens overheerschten de Romeinen Judea, toen werd na een twist met de Joden de stad ingenomen door Pompejus en werd zij niet lang daarna wederom geplunderd door den Romeinschen legeraanvoerder Crassus in 54 v. Chr. Toch bleef de Joodsche godsdienst behouden en wij vinden de godsdienstige feesten en festiviteiten in vollen gang ten tijde van Jezus; wederom in 70 n. Chr. werd de Heilige Stad ingenomen, geplunderd en verbrand en dat wel door Titus, die in 79 n. Chr. Keizer der Romeinen werd.

Door al deze wederwaardigheden heen bleef het Hebreeuwsche Oude Testament bestaan, doch er moeten onvermijdelijk vele wijzigingen en toevoegingen in de verscheidene verhandelingen plaats gehad hebben; de meer Esoterische leeringen, die overgeleverd werden langs de lijn der priesterkaste, en niet opgenomen was in de Torah, die het volk geboden werd, kan ongetwijfeld herhaaldelijk gewijzigd zijn door de invloeden van elkander bestrijdende leeraren. Spoedig na dit tijdperk werden de eerste reeksen verklaringen en commentaren op de boeken

van het Oude Testament geformuleerd, welke tot op onze tijden tot ons gekomen zijn. Hiervan zijn de oudste: het boek genaamd "Fargum of Onkelos", over "De Wet", geschreven omstreeks 100 n. Chr. en dat van Jonathan ben Uzziel over "De Profeten".

Omstreeks het jaar 141 n. Chr. kwam voor het eerst tot bekendheid de nu vermaarde verhandeling geschreven door de Rabbi's van Judah, genaamd "Mishna" en deze vormde den grondslag van die uitgebreide compilatiewerken over de Hebreeuwsche leer, genaamd de "Talmud", van welke twee vormen bestaan, één samengesteld in Babylon — de meest merkwaardige en de andere in verband te brengen met Jeruzalem. Aan de oorspronkelijke "Mishna" voegen de Rabbi's verdere commentaren toe, genaamd "Gemara". Van dien tijd af groeide de literatuur van het Judaïsme snel aan, en was er een voortdurende opeenvolging van bekende Hebreeuwsche Rabbi's die godsdienstige verhandelingen uitgaven, tot aan ten minste het jaar 1500 n. Chr. De beide Talmuds werden het eerst gedrukt te Venetië, respectievelijk in 1520 en 1523.

De boeken van het Oude Testament waren toonaangevend voor de Joden door alle eeuwen heen, maar de geleerde Rabbi's waren hiermede alleen niet tevreden en zij vulden ze aan met twee gelijkloopende reeksen literaire werken; de eene, een Talmudische bestond uit commentaren, gegrond op de Dertien Argumentatieregels door Mozes gegeven om het Oude Testament te verduidelijken, en een grondstof te verschaffen voor het onderricht van het volk; en de andere lange reeks verhandelingen van meer diepzinnigen aard, bestemd om hun Geheime Leeringen en Esoterische zienswijze te verduidelijken. De Sepher Yetzirah, en de Zohar of het Boek der Heerlijkheid vertegenwoordigen de kern van die mondelinge leer op het bezit waarvan de Rabbi's in oude tijden trotsch waren, en waarvan zij zelfs beweerden dat het "De Geheime Kennis" was, welke God aan Mozes gaf voor het gebruik van de priesters zelf, in onderscheiding met de Geschreven Wet, die bestemd was voor de massa des volks.

Een van de voornaamste begrippen van de Kabalah is, dat geestelijke wijsheid verkregen kan worden langs Twee-en-dertig Paden, weergegeven door Tien getallen en Twee-en-twintig letters; waarvan dan deze Tien wederom symbolen zijn van de Goddelijke Emanaties, de Sephiroth, de Heilige Stemmen zin-

gende aan de Kristal-zee, de Groote Zee, de Hoogste Moeder, Binah; en van de twee-en-twintig occulte krachten in de Natuur van het Heelal, verzinnebeeld door de Drie Grondelementen, de Zeven Planeten en de Twaalf invloeden van den Zodiak des hemels, welke de menschelijke zaken kleurt door de baan der Zon in haar jaarlijkschen omloop. Ik heb de namen en omschrijvingen van de Twee-en-dertig Paden aan het einde van mijn uitgave van de "Sepher Yetzirah" gegeven.

Om nu het nauwe verband tusschen de Kabalah en het orthodoxe Judaïsme aan te toonen, zien wij dat de Rabbi's de Boeken van het Oude Testament in een reeks van Twee-en-twintig (de letters) rangschikken, die gelezen moeten worden voor het aankweeken van het geestelijk leven; deze twee-en-twintig verkregen zij uit de negen-en-dertig boeken van het O. T. Canon, door de twaalf ondergeschikte profeten in één verhandeling bijeen te verzamelen; Ruth voegden zij toe aan Richteren, Ezra aan Nehemiah; terwijl zij telkens de twee boeken van Samuel, Koningen en Kronieken, één noemden. De Canon der negen-en-dertig boeken werd vastgesteld in den tijd van Ezra.

Terugkeerende tot de boeken die de Kabalah verduidelijken, welke dan ook het gezag van hun beweerden oorsprong moge zijn, kan het niet ontkend worden dat deze oude boeken, Sepher Yetzirah en Zohar, een stelsel van geestelijke wijsbegeerte bevatten, dat duidelijk uiteengezet is, van diepe bezieling getuigt en verstrekkende Cosmologische denkbeelden geeft; welke zekerlijk de eer waardig zijn een bijzonderen naam te ontvangen en een afgerond theologisch leerstelsel te vormen — de Kabalah. De ruggesteun en grondslag van den openbaren Hebreeuwschen godsdienst is altijd de Pentateuch geweest, vijf verhandelingen die aan Mozes toegeschreven worden, en welke de Wetten van Jehovah, aan zijn uitverkoren volk geschonken, verkondigen. Het Oude Testament dat met deze vijf boeken begint, wordt verder voortgezet door Geschiedkundige boeken, door poëtische leeringen en door profetische werken, maar vele gedeelten onderscheiden zich door materialistische kenmerken en een gebrek aan geestelijke rechtschapenheid, welke men zou kunnen verwachten in de boeken van een Grooten Godsdienst, en zij beleedigen zelfs onzen huidigen standaard van zedelijk leven.

De Mozaïsche Wet, buitengewoon waardevol in vele opzichten voor een klein volk 3000 jaar geleden, en vele voorschriften bevattend van een aard die aantoont dat groote

aandacht aan gezondheidsmaatregelen werd gewijd, wordt toch bedorven door het toepassen van straffen van groote wreedheid en een hardvochtige behandeling van dwalende stervelingen, die nauwelijks overeen te brengen zijn met onze hedendaagsche zienswijze omtrent hetgeen uitgegaan zou kunnen zijn van God, den persoonlijken Schepper van dit Heelal met zijn millioenen werelden; en de nagenoeg totale afwezigheid van eenigerlei verwijzing naar een leven na den dood toont een materialisme dat een Nieuwe Openbaring behoefde door Jezus, Wiens leven Hem de benaming van "Christus" verdiend heeft. Toch zullen orthodoxen deze verklaring met ongeloof aanhooren, en indien men hun vraagt de gedeelten aan te toonen in het Oude Testament, die wijzen op een leven na den dood, of op een reeks van levens voor vergeldingsdoeleinden, of de gedeelten die de onsterfelijkheid der ziel aanduiden, zouden zij ze niet kunnen opslaan, en zij vergenoegen er zich mede u naar de geestelijkheid te verwijzen, wier antwoord gewoonlijk is, "Indien zij er niet duidelijk in neergelegd zijn, zijn deze dogma's van zelfsprekend er in vervat". Maar is dat waar? Indien het waar is, hoe komt het dan dat men opvallend duidelijke gedeelten kan aanhalen, die aantoonen dat belangrijke schrijvers in het Oude Testament verklaringen doen die lijnrecht tegenover deze leeringen staan? En dan nog, hoe komt het dat een groot schrijver uit hedendaagsche tijden gezegd heeft: "Welvaart was de zegening van het Oude Testament van goede werken, maar tegenspoed die van het Nieuwe?" Dit zou alleen waar kunnen zijn indien er geen toekomstig leven of levens, of geen toekomstig tijdperk van belooning en straf in oogenschouw genomen werd door de leer van het Oude Testament.

Maar de opmerking is waar en het Oude Testament leert dat de mensch niet meer onsterfelijk is dan het bezit, zooals geschreven staat in Prediker 3 : 19: Want wat den kinderen der menschen wedervaart, dat wedervaart ook den beesten, en eenerlei wedervaart hun *beide*; gelijk die sterft, alzoo sterft deze en zij allen hebben eenerlei adem, en de uitnemendheid der menschen boven de beesten is geene; want allen zijn zij ijdelheid. Zij gaan allen naar ééne plaats; zij zijn allen uit het stof, en zij keeren allen weder tot het stof. . . . . Dies heb ik gezien, dat er niets beters is, dan dat de mensch zich verblijde in zijne werken, want dat is zijn deel; want wie zal hem daarhenen brengen, dat hij ziet, hetgeen na hem geschieden zal?"

Wie inderdaad, behalve zijn eigen Ego, Ziel of Hooger Zelf. Maar misschien is dit boek voortgekomen uit de pen van den een of anderen obscuren Jood, of half heidenschen Chaldeeër of Babyloniër? In het geheel niet: Joodsche kritici hebben het allen toegeschreven aan Salomo, Koning der Joden in het glanstijdperk van hun roem; waarlijk, indien de onsterfelijkheid der ziel het kernwezen van het Judaïsme van het volk was, zou Salomo haar niet zoo gruwelijk ontkend hebben. Ga echter terug tot het verhaal van de Schepping in Genesis, en gij vindt dezelfde geschiedenis; de dieren zijn van stof gemaakt, de mensch is van stof gemaakt, en Eva is uit Adam gemaakt, en bij elk wordt in den vorm de "Nephesh Chiah" de levensadem, vitaliteit, geblazen; maar er is niet de minste aanduiding dat Adam een Straal van het Hoogere Denkvermogen ontving, welke daar voor een tijd moest verblijven, om ondervinding op te doen, vergelding te ontvangen, en daarna een ander stadium van vooruitgang in te treden, en ten slotte een terugkeer tot zijn Goddelijke bron te bewerken. En toch konden de schrijvers van deze boeken, wie zij ook waren, onmogelijk zonder een begrip geweest zijn van het hoogere deel van den mensch, van zijn Geestelijke Ziel. De critici stellen zich tevreden met de opvatting dat het Oude Testament in een of ander tijdperk van zijn godsdienstige wijsbegeerte beroofd werd, welke afzonderlijk gehouden werd voor eene bevoorrechte klasse; terwijl alleen de leege schil der strenge wet en overlevering het volk ter aanvaarding werd aangeboden. De kern van geestelijke wijsbegeerte welke in het Oude Testament als een godsdienstig boek ontbreekt, kan de essentieele kern van de Kabalah zijn; want deze Kabalistische dogma's zijn Hebreeuwsch, en zij zijn geestelijk en zij zijn verheven in hunne grootschheid; en het Oude Testament wordt, wanneer het in het licht dezer dogma's wordt gelezen, een boek dat waardig is door een volk aanvaard te worden. Ik sprak van de grondbestanddeelen van de Kabalah, het oude substratum van de Kabalah. Ik stem toe dat in vele bestaande verhandelingen deze oorspronkelijke waarheden verduisterd zijn door heele geslachten van uitgevers, door dweepzieke en vaak grove toevoegingen en door de vaagheden van Oostersche verbeelding; maar de grondtonen van een groote geestelijke Goddelijke verborgen Macht, van hare Emanatie's in openbaring, van het geven van kracht aan het menschelijk leven, van het voortgezette bestaan van menschelijke

zielen, en den tijdelijken aard van het lichamelijk bestaan, zijn grondleeringen die daar ten volle worden weergegeven; en dit zijn de aanrakingspunten tusschen de Kabalah van den Jood en de zoogenaamde Esoteriek van de leeringen van Boeddha en van het Hindoeïsme.

Misschien was de Katholieke kerk, van welke de Protestantsche kerk zich afscheidde, sedert haar oorsprong in het bezit van het Hebreeuwsch Rabbinistische geheim van den opzettelijk Exoterischen aard van den Bijbel, en van een priesterlijke verklaringswijze van de Esoterische Kabalah, als een sleutel voor de ware verklaringen van de Joodsche boeken, welke, hoewel schijnbaar geschiedkundig, in werkelijkheid grootendeels allegorisch zijn. Indien dit voor zeker aangenomen kon worden, zou dit verklaren waarom de Katholieke kerk sedert eeuwen den leek er van teruggehouden heeft de boeken van het Oude Testament te bestudeeren, en het zou er ons toe brengen te denken dat het Protestantisme eene dwaling begaan heeft door aan de Hervorming van een ondeugdelijk priesterschap een aanmoediging tot het lezen van de boeken van het Oude Testament voor den leek te verbinden.

Ik merk op dat de *letterlijke* vertolking van de Mozaïsche boeken en van die van het Oude Testament in het algemeen herhaaldelijk gebruikt is als een steun voor ondeugdelijke gedragsstelsels; een opvallend voorbeeld hiervan werd zelfs honderd jaar geleden gezien, toen de geestelijkheid der Protestantsche volkeren nagenoeg éénstemmig de voortduring van den Slavenhandel steunde op grond van redeneeringen die ontleend waren aan de wetten van Jehovah, van welke verklaard werd dat zij van bindende kracht voor de Joden waren.

De Vrijdenkers van die dagen waren grootendeels de voorvechters van de lijdende en verdrukte rassen, en eeuwen lang hebben de wijste onder de menschen, de grootste mannen der wetenschap, den eenen strijd na den anderen gevoerd met de vooropgestelde onfeilbaarheid van letterlijke leeringen, beweringen en verhalen uit het oude Hebreeuwsche Testament, en hebben zij deze steeds gewonnen.

Het Oude Testament moge inderdaad tot op zekere hoogte de schakel zijn die duizenden Christenen tezamen bindt, want Jezus de Christus grondde zijn leer op een Joodsch volk, maar de oneindig lange lijst van Christelijke sekten van dezen tijd hebben bijna alle haar ontstaan te danken aan het laten gelden

van een recht van persoonlijke interpretatie van den Bijbel, hetgeen voor de groote massa uitgesloten had kunnen blijven door de erkentenis dat de sleutels der verklaring verloren waren, of ten minste vermist werden, en dat zonder hun hulp dwaling van ingrijpenden aard onvermijdelijk was. De uitgebreide opeenstapeling van onderling afwijkende vertolkingen van den Bijbel — hoewel een dwaasheid — zinkt nog als een gebeurtenis van belang in het niet voor het daarnaast bestaande feit dat de volgelingen van elk der honderden sekten zichzelf niet alleen het recht van persoonlijke interpretatie aangematigd hebben, maar ook den plicht alle andere te verdoemen — alsof de onfeilbaarheid waarop zij voor den Bijbel aanspraak maakten onvermijdelijk zich moest weerkaatsen op hunne persoonlijke propaganda of de bijzonderheden van een kerkdienst. Godsdienstige onverdraagzaamheid heeft ieder dorp in het land vervloekt en er bestaat nauwelijks een enkele sekte die niet alleen voor zich het recht opgeeischt heeft van andere te verschillen en deze te critiseeren, maar ook om allen buiten haar eigen kleinen kring te vervolgen en naar de verdoeming te verwijzen.

De Mysticus, de Occultist en de Theosoof doen inderdaad een goed, en God welgevallig werk door de grondslagen en den oorsprong van alle godsdiensten toe te lichten door het gemeenschappelijk licht dat verkrijgbaar is. Door verdraagzaamheid en onderlinge achting kan veel goeds tot stand komen, maar door de voortdurende onderlinge twisten van godsdienstige volgelingen wordt ieder geloof benadeeld, en wordt aan "godsdienst" de beteekenis gehecht van onverdraagzaamheid, strijd, ijdele glorie, en het kenmerk en beroep van een ernstig aanhanger eener sekte is thans dat hij steeds gereed staat de pogingen van anderen te veroordeelen, in rechtstreeksche tegenstelling met het voorschrift van Jezus den Christus, Die zeide: "Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt".

Een sekte der Joden, de Caraïten, opvolgers der Sadduceeën, verwierpen ten allen tijde, door de geheele geschiedenis heen, de Kabalah, en het is noodig hier te zeggen dat de Hebreeuwsche Rabbi's van Engeland heden ten dage de praktische Kabalah niet volgen en ook niet alle leeringen van de Dogmatische Kabalah aanvaarden. Aan den anderen kant hebben vele beroemde Christelijke schrijvers groote sympathie met de Leer der Kabalah uitgedrukt.

St. Jerome, die in 420 n. Chr. stierf, geeft in zijn "Brief aan

Marcella" al de Kabalistische Goddelijke Namen, toegeschreven aan de Tien Sephiroth. Anderen waren Raymondus Lullius 1315; Paus Sixtus de Vierde, 1484; Pic de Mirandola, 1494; Johannes Reuchlin, 1522; H. Cornelius Agrippa, 1535; Jerome Cardan, 1576; Gulielmus Postellus, 1581; Johan Pistorius, 1608; Jacob Boehme, 1624; de bekende Engelsche Rozekruiser, Robert Fludd, 1637; Henry More 1687; de vermaarde Jezuiet Athanasius Kircher, 1680 en Knorr von Rosenroth, 1689. Aan dezen moeten wij toevoegen Eliphas Lévi en Eduard Schuré, twee moderne Fransche schrijvers over de Occulte wetenschappen, en twee Engelsche schrijvers, Anna Kingsford en Edward Maitland. De beroemde wijsgeer Spinoza, 1677, beschouwde de leeringen der Kabalah met grooten eerbied.

Wordt vervolgd.

DE GEWIJDE SCHOLEN

EEN OVERZICHT VAN HAAR OORSPRONG EN OUDHEID; BENEVENS EEN ALGEMEENE

GESCHIEDENIS DER VRIJMETSELARIJ

EN HAAR VERBAND MET DE THEOSOFISCHE, WETENSCHAPPELIJKE EN WIJSGEERIGE MYSTERIËN

DOOR

JOHN YARKER.

P. M., P. Z., P. M. Mk., Past Senior Grand Warden of Greece; Hon. Grand Master of the G. L. of Cuba; Past Gd. Constable or Mareschal of the Temple in England; in the A & A. Rite Hon. 33° in many countries; Grand Master General of the A. & P. Rite of Masonry; G. H. of the Confederate Nations 97°. Grand Master Swedenborgian Rite; Hon. IX° of the Rosicrucian Society, etc.. ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴ ∴

VOORWOORD.

In de volgende bladzijden heb ik er naar gestreefd aan een verzoek te voldoen dat vaak tot mij gericht is, om een kort maar samenvattend overzicht te geven van het geheele samenweefsel der Gewijde Mysteriën en de verwantschap met het Maçonnieke stelsel; en ik neem deze gelegenheid te baat om hier een protest te plaatsen tegen de sceptische neigingen van

het tegenwoordige geslacht der modernen onder de Vrijmetselaren en tegen de pogingen die bij tijd en ontijd gedaan worden om de onbetwistbare oudheid van de maçonnieke ceremoniën te loochenen. Deze pogingen die er toe neigen het *prestige* van ons oud Gilde te verlagen, zijn niet geheel zonder goede gevolgen, daar zij geleid hebben tot een zorgvuldiger onderzoek van onze maçonnieke legenden en oude documenten, en ik heb daarom aan een algemeene Geschiedenis de Gewijde Scholen een voldoend uitvoerig overzicht van de oude riten der Vrijmetselaars toegevoegd, het aan den verstandigen Vrijmetselaar van onze dagen overlatend, de betrekkelijke verhouding van deze na te speuren. Het is geen compliment voor de Vrijmetselaars die de Grootloge van Londen in 1717 stichtten — en die, hoe slecht zij in Londen ook moge ingelicht geweest zijn, toch, zooals overvloedig bewezen is, oude gewoonten van de Gilden met onderscheidingsvermogen aanvaardden — te veronderstellen dat zij het eenstemmig op zich namen het publiek een stelsel als oud op te dringen dat zij zelf bezig waren in elkander te zetten. Ook is het geen compliment voor het verstand van hun denkbeeldige slachtoffers. Of ik er al dan niet in slaag den oprechten lezer te overtuigen van de groote oudheid van de Instelling moet aan den tijd worden overgelaten; diegenen mijner lezers die zich vereenigd hebben met de zienswijzen van deze modernen zullen ongetwijfeld hun geheele leven door blijven vasthouden aan de denkbeelden waarin zij zichzelf vastgezet hebben, maar het onderzoek gaat voort en er is nog een groote onderlaag in het Gilde wier geloof in de oprechtheid van hunne voorgangers sterk is, hetzij deze in hetgeen de vorige eeuw was, Ouden of Modernen genoemd werden, en tot de zoodanigen richt ik mij meer in het bijzonder. De beste belooning voor mijn arbeid zou zijn, te bemerken dat de bestudeering van ons Gilde en soortgelijke genootschappen vorderingen maakte, en dat anderen nieuwe feiten uit oude boeken aanbrachten, die er toe konden bijdragen alle gapingen te overbruggen die in de volgende bladzijden zouden worden opgemerkt. Het is mijn streven geweest alleen goed gestaafde zaken te drukken, opdat de gegeven mededeelingen betrouwbaar zullen zijn. Iedere paragraaf is een feit of eene afleiding uit feiten, en hoezeer ook in het kort saamgevat is niets van belang, bekend tot op het huidig oogenblik en betrekking hebbende op de Vrijmetselarij, weggelaten.

De werken van den geleerden broeder George Olivèr D. D. missen kritischen samenhang en zijn bij gevolg op onverdiende wijze veronachtzaamd, maar in deze bladzijden zal voldoende gevonden worden om aan te toonen dat zijne theorieën niet van methode ontbloot zijn, en toelaten dat een authentiek verband gelegd wordt in de beweringen die hij op den voorgrond plaatst met betrekking tot de oudheid van de Maçonnieke Instelling.

Zij die koppig het bestaan ontkennen van alles wat buiten hun eigen begrip valt, zijn even lichtgeloovig als zij die alles zonder onderscheid aannemen. Er bestaan zekere vormen van verstand die intuitie en het vermogen om diepe waarheden op te nemen en te verwerken missen, evenals er lieden zijn die kleurenblind zijn of doof voor de fijnere tonen der muziek; dit was welbekend aan de oude theologen en mystici en de redenen die zij voor deze verstandelijke onbekwaamheid aangaven zullen in de volgende bladzijden blijken.

April 1909.

INLEIDING.

Het doel van de volgende hoofdstukken is het in breede trekken geven van een saamgevat overzicht van de verschillende sporen van een bespiegelend stelsel die bij de ouden, in hun godsdienst, in hunne kunst, in hunne bouwwerken — burgerlijke, gewijde en krijgskundige — gevonden worden, een stelsel als nu verkondigd wordt onder de benaming Vrijmetselarij.

Het werk is noodzakelijkerwijs eene compilatie van geschikte mededeelingen, bijeenverzameld uit boeken over geschiedenis, mysteriën, mystiek en Vrijmetselarij; maar het omvat de meest recente zienswijzen over deze onderwerpen, die ontwikkeld zijn door een nauwgezet kritisch onderzoek, en algemeen door de geleerden worden aangenomen.

In het *eerste en tweede hoofdstuk* zal men de bewijzen vinden van een stelsel van zeer oude gewijde graden en mysteriën die in de oudste of proto-Arische beschaving, aan hunne ceremoniën de symbolen der geometrie en der kunst toevoegden die door de Vrijmetselarij zijn overgeleverd.

In het *derde en vierde hoofdstuk* zien wij duidelijker den vooruitgang dien de Arische beschaving in de oorspronkelijke

samengroepeering invoerde; de ontwikkeling van een kaste-organisatie, en den teruggang van de andere beschavingen door invallen tot een ondergeschikten staat, hetgeen in den loop der tijden een onafhankelijk stelsel van Kunst-Mysteriën schiep, verbonden met natuurgodsdienst, of wat wij nu Vrijmetselarij noemen.

In het *vijfde en zesde hoofdstuk* hebben wij getracht de leer en de symboliek van de Oude Mysteriën te verduidelijken evenals haar verband met de kleinere Scholen van Wijsbegeerte, die er uit voortkwamen, zooals bijvoorbeeld de Pythagoreesche en Platonische Scholen, bewijzende dat deze veel gemeen hadden wat betreft leering, riten en symbolen, niet alleen met elkaar maar met de Vrijmetselarij van onze dagen, zonder de onderscheidende kenmerken van laatstgenoemde als een daadwerkelijke kunst; terwijl naast elkander de Gewijde Scholen van Wijsbegeerte voorwaarts gingen door de eeuwen van het Christendom, in vele vertakkingen met de oude riten en symbolen.

In het *zevende en achtste hoofdstuk* vinden wij voor het gemak eene opsomming van de bewijzen van het bestaan en de overlevering van de Kunstmysteriën en symbolen van de oudste tijden tot op onze eigen dagen, met bijzonderheden van de Constitutie van een Broederschap die bespiegelend in haar leering en werkdadig in haar toepassingen was, voor het behoud van Kunsten en Wetenschappen in hare drievoudige toepassing op huizen, kerken en versterkingen, en die nadat zij Engeland binnentraden in Britsche en Romeinsche tijden uit Egypte, gewijzigd werden door Culdeesche monniken en geleerde kerkdienaren, en aldus voortbestonden als 'Folemotes' of Gilden ten tijde der Angelsaksers.

In het *negende en tiende hoofdstuk* is eenige ruimte gewijd aan een onderzoek naar den oorsprong der Semitische legenden der Vrijmetselarij, welke nadat zij Engeland binnendrongen in Anglo-Normandische tijden, met een Oostersch stelsel van werk, merken en symbolen, op de oudere Constituties werden geënt; benevens een verslag van de esoterische merken, zinnebeelden, en riten van de georganiseerde Broederschap die onze edele Gothische bouwwerken stichtte en er worden verwijzingen gemaakt naar vele dezer bouwwerken ter verduidelijking der Vrijmetselarij. Wij zien het einde van het Gothische en de wederopleving van het Klassiek Arcanum.

Het overblijvende *elfde, twaalfde en dertiende hoofdstuk* geven een kort verslag van de voornaamste punten in de geschiedenis der Hedendaagsche Vrijmetselarij van 1717 af tot op onze eigen dagen; en omvatten een hoofdstuk over het doel, den oorsprong en de geschiedenis van wat men de Vrijmetselarij der Hoogere Graden is gaan noemen, en waaruit het onderscheid is ontstaan tusschen de Oude en de Moderne Vrijmetselarij, eene afscheiding die voortduurde tot de vereeniging van deze beide sekten der Vrijmetselaars in 1813.

Ten slotte hebben wij in de *Appendix* een volledige serie gevoegd van de Constitutioneele Voorschriften, die van kracht bleven van de Saksische tijden af tot het jaar 1717 en zelfs veel later; deze hebben wij lichtelijk gemoderniseerd voor het gemak van den lezer.

Oorsprong en Oudheid van de Gewijde Scholen.

Hoofdstuk I.

ARCHAÏSCHE LEGENDEN.

Men mag redelijkerwijs veronderstellen dat de vooruitgang der menschheid, dien wij beschaving noemen, groote vordering had gemaakt in warme klimaten vóór de Kunsten, de wetenschap en meer in het bijzonder het mysterie van het bouwen van tempels en huizen uit gehouwen of gebakken steen of hout ontwikkeld waren. Godsdienstige mysteriën, de beginselen van wetenschap, en openlijke en geheime eerediensten, zouden, zoo zij al niet — zooals wij meenen — ingeboren zijn, ontstaan en daar het bouwen, eerst van tempels, later van huizen, die kennis van geometrie en construeerende werktuigen aanduidt, sluit dit een meer gevorderde beschaving in.

De overlevering, die ons door den loop der eeuwen heen bereikt heeft, is dat de menschheid zeer langzaam het protoplasma samenbracht dat ons natuurlijk lichaam vormde, waarna een aantal behoeften zich deden gevoelen die in vroeger tijden niet gekend werden. Hetzij wij deze zienswijze aanvaarden of verwerpen, kunnen wij beseffen dat het vereenigd verstand van duizenden jaren niet in staat is geweest een beter denk-

beeld te verschaffen van de schepping en den vooruitgang der menschheid op aarde, dan dat hetwelk ons van de oude Wijzen overgeleverd is. Naarmate de stoffelijke aard van den mensch toenam, nam zijne geestelijkheid af, en naarmate zijne intuitie er toe neigde in te sluimeren, werden er middelen gezocht die hem in zijn ouden toestand konden herstellen. De tucht, voor dit doel noodig, was voor de meerderheid noch geschikt noch aangenaam en dit leidde tot het instellen van geheime of esoterische scholen voor hen die de hoogere geestelijke ontwikkeling zochten. Eerst van weinig eischenden aard zijnde en slechts zedelijke beproevingen en toetsen bezittend, namen deze scholen langzamerhand een krachtigen vorm aan onder het bestuur van den Staat, met beproevingen die zelfs gevaar voor het leven opleverden, en werden zij aangeduid als De Mysteriën. Aan de natuurlijke behoeften was nu voldaan; de Kunsten en Wetenschappen waren ontwikkeld: de Bouwkunst, de Metaalbewerking, de Scheepsbouw, de Sterrenkunde, de Landbouw, enz. werden toegevoegd aan Theosophia en het godsdienstig rituaal. Dit is de overlevering der Mysteriën. Er bestaan zekere oude legenden in verband met een verzonken vasteland en een zondvloed die, hoewel zij niet absoluut als geschiedenis aanvaard worden, te waarschijnlijk zijn om stilzwijgend te worden voorbijgegaan. Door wetenschappelijke lieden wordt erkend dat de oppervlakte van onze aarde voortdurend afspoelt, waarvan het gevolg is dat de bedding van den Oceaan langzaam omhoog gebracht wordt en de geografische ligging van het land verandert. Wij zien op de eene plaats dat de Oceaan het land wegspoelt terwijl op een andere plaats de zee zich terugtrekt. Zoo ook ontwikkelen zich langzaam groote klimaatveranderingen; zoo had Groenland eenmaal een heet klimaat, dat in een later tijdperk, dat alleen bij tienduizenden jaren te berekenen valt, opgevolgd werd door een intense koude, terwijl Engeland toen ontvolkt werd door een zondvloed van ijs en vorst.

Deze veranderingen staan in verband met wat de sterrenkundigen de "Praecessie van de Equinoxen" noemen; er bestaat een voortdurende verplaatsing van de polen der aarde, welke plaats grijpt in cyclussen van 25.000 jaar, en de laatste dezer bereikte haar uiterste punt omstreeks 12.500 jaar geleden, toen, zooals men meent, een groote ramp plaats had die de oppervlakte van den geheelen aardbol veranderde. De Hin-

doesche priesters bezitten een ingewikkelde reeks cyclussen in cyclussen, die niet geheel en al denkbeeldig zijn maar gegrond op diepzinnige astronomische berekeningen. Wanneer wij bedenken dat er een groote centrale zon is rondom welke de geheele verzameling planeten en zonnen wentelt, kunnen wij de analogie trekken dat binnen reusachtige cyclussen wat wij zouden kunnen noemen seizoensveranderingen of toestanden worden teweeggebracht zelfs op deze planeten en zonnen, gelijk die welke op aarde plaats vinden. [1])

Er bestaat in Thibet en Indië een *Geheime Leer* die van onbetwistbare oudheid is, en waarvan wij een overeenstemmende bevestiging kunnen vinden in de geschriften van de oude Wijsgeeren. Deze leer erkent het bestaan in de oeroudheid van een gezonken vasteland in de Stille Zuidzee, waarvan de huidige eilanden de bergtoppen zijn, en in den Atlantischen Oceaan het bestaan van zeven eilanden, waarvan het laatste onder de wateren verzonk omstreeks het tijdperk waaraan wij een groote aardramp toekenden, omstreeks 12.500 jaar geleden.

Achter dit verhaal, dat in het Oosten als geschiedkundig beschouwd wordt, ligt de cyclusleer van een Dag en een Nacht van Brahma of door welk ander woord de onpersoonlijke Godheid wordt aangeduid. Deze cyclussen zijn de Uitademing en de Inademing van de Onbekende Godheid, of eeuwig levende Geest en oerstof; de trapsgewijze vooruitgang van alle geschapen stof in den goddelijken Dag die te voorschijn treedt uit het etherische en kometarische tot het concrete door middel van de Tattwa's, hetgeen overeenkomt met de Scheppingsdagen van Mozes, en deze weder met het groeiverloop van het gewone foetus; in den goddelijken Nacht keert alles weder terug tot den etherischen toestand, om wederom in reusachtige cyclussen gevolgd te worden door een omgekeerde werking.

Het mythologisch verslag van het Hindoesche Paradijs plaatst den berg Meroe aan de Noordpool, of het onvergankelijke land; een kringvormig eiland waarop de "Stad der Goden" ligt, waarvan men veronderstelt dat zij een volmaakt vierkant is omringd door acht ronde torens, en de heilige berg die een konischen vorm heeft, verheft zich in het midden der stad. [2])

---

[1]) *Notes and Queries* (S. C. and L. M. Gould, Manchester N. H.), XI, blz. 203.
[2]) *Anacalypsis*, I, blz. 507.

Men heeft Tempels ontworpen om dezen legendarischen Meroe voor te stellen, en hij heeft ook het grondplan van vele steden gevormd, hetgeen wij later zullen vermelden. Het is ook opmerkenswaardig dat de Egyptische legende van den Mysterie-God, Osiris of Heseri, van toepassing is op 68° Noorderbreedte, of waar de zon 40 dagen sterft, en waar toen een heet klimaat heerschte volgens de legenden. Wij weten dat de Mammouth daar bestond en zich met tropische gewassen voedde. Men meende dat het noorden heet was omdat onze aardbol die nog niet afgekoeld of hard geworden was toen in een nevelachtigen of kometarischen toestand verkeerde. De een of andere soort menschheid bestond in dat land, maanachtig, etherisch, bolvormig, reusachtig groot, geslachteloos, zich voortplantende door splitsing en afscheiding zooals atomen. Hierop volgde een tweede ras van reuzen, waarvan de laatsten en meer stoffelijken bezield werden door de Zonnegoden; deze waren tweeslachtig of hermaphroditen, zooals vele levensvormen dat nog zijn, en vaster van stof dan het eerste ras.

De Arabieren en Perzen bezitten legenden van zulk een ras en zeggen dat het geregeerd werd door 72 koningen, genaamd Suleiman, waarvan de laatste drie elk duizend jaar regeerden. Het schijnt niet dat deze Suleimans, die *par-excellence* de heerschers van alle Djins en Afreets en andere elementale geesten zijn, eenige verwantschap vertoonen met den Israëlitischen Koning, waar het een meer hedendaagsche benaming betreft. Wij vinden den naam als een der goden van de oude Babyloniërs, en wijlen Dr. Kenealy, die als Perzisch taalkenner de gedichten van Hafiz vertaalde, verzekert ons dat de oudste Arische leeraars Maha-Bodhs of Solymi genaamd werden en dat Suleiman een oude titel van koninklijke macht was, overeenkomende met Sultan in Azië, Pharaoh in Egypte, Khan in Tartarije en Tzaar in Rusland. Er bestaat ook een Perzische legende waarin beweerd wordt dat in de bergen van Kaf, welke slechts bereikt kunnen worden door een magischen ring (die van Suleiman), een galerij gebouwd is door den reus Arseak waar de standbeelden van de oude lieden werden bewaard die bestuurd werden door de Suleimans of de Wijze Koningen uit het Oosten. Menig Oostersch-sprookjesverteller betreurt de verdwenen heerlijkheden van den troon van Suleiman, gelegen nabij het tegenwoordige Aden in Arabië, hetwelk naar men geopperd heeft, misschien bewoond is geweest door Koeshieten

uit den Hindoe-Koesh. Er bestaat een wondervol bouwstuk uit de vaste rots aan de grenzen van Afghanistan gehouwen hetwelk in Indië de Takht-i-Suleiman genoemd wordt, of de troon van Salomo, terwijl de Arabische naam Shanker Acharya is, waarvan de legende luidt dat zij door bovennatuurlijke middelen opgericht is, en het is bekend dat zij een groote ontmoetings- en verzamelplaats voor karavanen is geweest gedurende twee duizend jaren. Zij ligt aan den westelijken kant van de Suleimanbergen.

Na deze kleine uitweiding keeren wij terug tot de Geheime Leer, welke ons verder mededeelt dat in verloop van tijd een derde menschenras werd voortgebracht met beenderenstelsel en verdeeld in twee geslachten, en dat feitelijk het eerste ras van Adamitische menschen was, want de rib van Adam is een symbolisch verhaal doelende op de splitsing der geslachten. Van hen wordt gezegd dat zij, na een eenlettergrepige taal ontwikkeld te hebben, zooals deze nu vertegenwoordigd wordt door het Chineesch —, zich over het lang verloren vasteland op de plaats der Stille Zuidzee verspreid hebben; hier werden zij groote bouwers, ontwikkelden de godsdienstige Mysteriën, en verspreidden zich naar het Noorden en Zuiden, het Atlantische vasteland bevolkend, waar het vierde ras ontstond, nadat het land in de Stille Zuidzee verdwenen was. Hier was het tehuis van het proto-Arische ras van een bruin-blanke huidkleur. Een kolonie van dit ras vestigde zich in lang verleden tijden in Egypte, waar zij de sterrenkunde en de Zodiak invoerden van Asura-Maya van Romakapura en den leerling van Narida, van wiens boeken de Indiërs beweren enkele fragmenten te bezitten. Een andere kolonie van ontwikkelde priesters vestigde zich op een eiland waar nu de woestijn Gobi bestaat, maar die toen een binnenzee was, binnen welker boezem 12 kleinere eilanden lagen. Deze priesters, of tenminste enkele hunner, verbonden zich met een rood-geel Mongoolsch ras dat groote intuitieve vermogens bezat, een ras waarvan de Chineezen een tak vormen, want er wordt gezegd dat er zeven onderrassen in elk van het derde en vierde ras waren.

Het onderling huwen van deze beide rassen, hetwelk wij kunnen vergelijken bij dat van de zonen van God met de dochters der menschen, deed een vijfde ras, dat der Ariërs, ontstaan, die beschavende zendingen over de geheele wereld uitzonden, en men beweert dat er verslagen bestaan die aantoo-

nen dat deze priesters Europa bereisden om toezicht uit te oefenen op den bouw van godsdienstige bouwwerken zooals die bestonden bij de Britsche Druïden en het is niet onmogelijk, daar de Oostersche beschaving lang op die van Europa vooruit was.

Toen het eiland Atlantis verzonk werd een pas gescheurd waardoor de "Gobi-woestijn" droog liep en daardoor vluchtten de Ariërs in de bergen en op de hooge tafellanden en de verandering van klimaat kan anderen verder weg gezonden hebben om een warmer tehuis te vinden, terwijl weer anderen naar buiten gedrongen werden door de toename van bevolking en aldus werden genoodzaakt nieuwe gebieden te koloniseeren. Thibet heeft vele bijzonderheden bewaard van de oorlogen van dit verloren Atlantis, de oorzaak van zijn ondergang toeschrijvende aan het beoefenen van zwarte magie door een gedeelte van zijn stammen. Wij kunnen hier vermelden dat tusschen Cabul en Balkh, of het oude Bactria, nog vijf reusachtige standbeelden staan van 120 tot 60 voet hoog, waarvan gezegd wordt dat zij de leer der vijf opeenvolgende rassen symboliseeren. Het is merkwaardig dat op de Paascheilanden dergelijke standbeelden bestaan, van 70 tot 3 voet hoogte afwisselend waarvan Cooke zegt dat zij gelijk zijn aan het beste steenwerk en waaromtrent onderzoekingen zijn gedaan door het Smithsonian Institute, en welke naar men zegt in lava gewerkt zijn met ijzeren gereedschappen.

De Egyptische priesters bezaten een tijdrekenkunde die verre de gewone berekeningen overtrof, en de verslagen sluiten aan bij hetgeen wij reeds mededeelden. Herodotus, die Egypte omstreeks 450 v. Chr. bezocht, verklaart dat de volgende tijdsverslagen nauwkeurig door de priesters bewaard waren. Eer er een Koning was, regeerde een dynastie van goden in Egypte; de eerste dezer waren de 8 groote goden, soms vermeld als 7; daarna volgden de 12, die voortkwamen uit de acht, en waarvan de Egyptische en Tyrische Herocles er een was, die 17.000 jaren voor den tijd van den geschiedschrijver regeerde; Horus, de zoon van Osiris, die — zooals de geschiedschrijver ons verhaalt — identiek was met Bacchus en zijn zoon met den Griekschen Apollo, regeerde 15.000 jaren voor zijn eigen bezoek. Van den tijd van Menes af, den eersten menschelijken koning en den stichter van Memphis, lazen de priesters hem de namen van 330 koningen voor en toonden zij hem de standbeelden van

341 hierofanten, zoodat de geschiedschrijver schat dat zij, tegen drie per eeuw, 11.340 jaren sedert de stichting van Memphis vertegenwoordigen. Het werd Herodotus verboden eenigerlei esoterische mededeelingen te doen, maar wij kunnen er op wijzen dat er een verband bestaat tusschen de twaalf zodiakale teekens en de werken van den Griekschen Herocles dien Herodotus beschouwt als van moderner dagteekening dan de Herocles van Egypte en Tyrië, en wiens werken van toepassing werden op den Hercules der Latijnen. De groote goden kunnen doelen op den Kabirischen Kultus, de kleine goden op den Arischen, maar wij zullen hiervan meer hooren naarmate wij verder gaan. Eerstgenoemden worden voorgesteld door de planeten en de laatstgenoemden door de zodiakale teekens. De geboorte van de goden kan de introductie van hun eeredienst in een land of district aanduiden, hun huwelijk dat de eene eeredienst met den anderen verbonden werd, terwijl hun dood verklaard kan worden door de leer van een beweerde reïncarnatie. De Egytenaren, zegt Herodotus, waren de eersten die altaren, heilige gebouwen en tempels oprichtten en de afbeeldingen van dieren in steen graveerden; de eersten om het jaar in twaalf maanden te verdeelen en namen aan de 12 goden te geven; de eersten om de leer van de onsterfelijkheid der ziel te verdedigen, de eersten om de geometrie te ontwikkelen.

Het is de moeite waard op te merken dat 3, 7 en 12 sterk op den voorgrond treden in het Hebreeuwsch. Er zijn drie moederletters, 7 dubbele en 12 enkelvoudige karakterteekens, welke feitelijk een planetaire en zodiakale beteekenis dragen. Het Hebreeuwsche alfabet is slechts een aanpassing aan een ouder, maar de rangschikking toont aan dat de uitvinder een Ingewijde in de Mysteriën was, waarvan dit alfabet de synthesis is. Men zegt dat er in de oudste tijden twee geheime zodiakale teekens bestonden en dat er tien bekend waren als ook 10 enkelvoudige karakterteekens. Het is nu onmogelijk met mathematische zekerheid de data vast te stellen van zoodanigen zodiaken als er bestaan. Van de Egyptische zou die van Denderah kunnen verwijzen naar 13.000 v. Chr., maar er is er een te Esne die zou kunnen duiden op 15.000 v. Chr. Zonder twijfel belichaamde de oude Hierofant die deze figuren ontwierp daarin een geheime leer, en men heeft verondersteld dat de bedoeling van het stelsel was de lotgevallen der menschheid te symboliseeren gedurende de 2500 jaren die elk

teeken voorstelt of gedurende het tijdperk dat de zon noodig heeft een teeken te doorloopen. De chronologie waarover hier gesproken wordt overtreft verre die welke gewoonlijk erkend wordt door de vrijgevige archaeologen, maar als een kleine bevestiging er van erkent Bunsen dat er sporen van pottebakkerswerk bestaan die 20.000 jaren oud kunnen zijn geschat volgens de sliblaag die de Nijl na elke jaarlijksche overstrooming achterlaat.

De Arische legenden van het verzonken Atlantis zijn, naar men zegt, in Egypte opgeteekend. Plato deelt ons indirect in de *Timaeus* mede dat toen zijn voorvader Solon Egypte bezocht, de priesters van Neith te Saïs hem mededeelden dat vele aardrampen der menschheid overkomen waren in ver verleden tijden, waarvan de meest merkwaardige er een was waarvan een verslag in den tempel bewaard werd. Dat ongeveer 9000 jaar vóór zijn bezoek, dat omstreeks 600 v. Chr. plaats vond, een groot vasteland en enkele naburige eilanden in één nacht door aarbevingen verzonken waren en dat over deze eilanden de weg naar het ware vasteland liep; dat de bewoners van Atlantis een ras waren, hetwelk erkende dat groote voordeelen voortkwamen uit een rechtvaardigen en goeden handel; dat zij Griekenland veroverd en gekoloniseerd hadden, en zich aan den eenen kant tot aan Lybië en aan den anderen kant tot Tyrrhenië uitbreidden. Maar een gedeelte van de eilandbewoners had zich aan zelfzuchtige grootheidswaan overgegeven en had oorlog gemaakt met de goedgezinden om de goede voorschriften omver te werpen die ingesteld waren door Poseidonus en zijn zoon Atlas. Waarop de vertoornde goden in één nacht het land Atlantis onder de golven deden verzinken. Verder wordt verklaard dat het land tempels van zwarte en witte steenen had, van binnen en van buiten versierd met kostbare metalen. Het heiligdom van Poseidonus en het paleis van den koning waren omringd door drie kanalen met water, drie concentrische ringen vormende, en er was een tempel waarvan het dak uit verguld koper bestond. Theopompus schrijft in zijn *Meropis* een dergelijk verhaal aan de priesters van Phrygië toe en deelt ons mede dat het eiland een strijdlustig en een denkend ras bevatte; het eerstgenoemde wist hoe het zich onkwetsbaar moest maken tegen ijzer, zoodat het alleen door steen en ijzer gewond kon worden. Proclus haalt Marcellus over dit onderwerp aan. Blavatsky zegt dat zij geschreven

letterteekens hadden en dit aanwendden op de gelooide huiden van thans uitgestorven dieren. Prof. Bowdler Sharpe meent dat verwante vormen van vogels duiden op een verloren vasteland dat zich van Zuid-Amerika tot Australië uitstrekte, met een arm in de richting van Madagascar, en dit zou overeenkomen met hetgeen Plato mededeelt.

Wij bezitten nog een verslag, in hoofdzaak gelijk aan dat hetwelk wij vermeldden. De *Popul-Vuh* of *Het Boek van den Azuren Sluier* der Mexicanen deelt ons mede dat deze Atlantiërs een ras waren die "alle dingen bij intuïtie wisten", en herhaalt de aanklacht van tooverij of zwarte magie, als de oorzaak van de vernietiging van hun land door de goden. Dit boek allegoriseert en personifieert de natuurkrachten. Het *Troana Hs.* vermeldt hetzelfde met bijzondere vermelding van de geologische veranderingen die de ramp veroorzaakte. Dr. le Plongeon vertaalt de volgende paragraaf: "In het jaar 6 Kan, op den 11en Mulic, in de maand Zac, hadden er verschrikkelijke aardbevingen plaats die zonder onderbreking plaats hadden tot den 13en Chuen". Het *Hs.* vermeldt verder dat het land Mu verdween en dat tien landen vernietigd werden; en dat dit plaats had 8060 jaren voor het boek geschreven werd. Deze schrijver deelt nog andere buitengewone bijzonderheden mede die de verklaringen in het boek bevestigen.

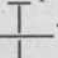
Wij vinden in de grafheuvels van een voorhistorisch ras [1]) zoowel als in de bouwkundige beeldhouwwerken der Mayas, het kruis in zijn verschillende vormen; het Taukruis T uit Egypte, op de borst van talrijke standbeelden door geheel Amerika heen, het gelijkarmige kruis +, en het zoogenaamde Latijnsche kruis †, een vorm die evenzoo in Egypte in vóór-Christelijke tijden gevonden werd. Dan bestond er verder het gevleugelde ei met eene symbolische verklaring, welke dezelfde was als die welke er in Egypte aan gegeven werd [2]). Br.: George Oliver D.D. verzekert ons dat deze rassen een kubus van zuiver kristal in hunne tempels gebruikten en Dr. le Plongeon, die twaalf jaren lang de ruïnen van Yucatan doorzocht, heeft kubieke steenen gevonden, waarop een menschelijke hand gegraveerd is, zoowel als kristallen die den bolvorm hadden, pijlen van niersteen, den hardsten steen enz. De hand als een symbool nam een belangrijke plaats bij deze volkeren

[1]) *Ars Quator Coronatorum*, V, deel II.
[2]) *Sacred Mysteries of the Maya's and Quiches 11.500 Years ago.*

in, daar zij ingedrukt aan den binnenkant van bouwwerken gevonden wordt, alsof het met de hand zelf van den architect gedaan was als een teeken van goedkeuring, of zooals een hedendaagsche Rajah zijn eigen hand afdrukt op het vaandel dat aan een zijner troepen gegeven wordt; dezelfde gewoonte komt voor in de tempels van Indië. Le Plongeon vond verder een altaar dat een fac-simile is van een te Angerthom in Kambodja, en hij beweert ook dat hij het graf, standbeeld en verbrande lichaam van Vorst Cay Canchi, den Hoogepriester, gevonden heeft; in het midden van zijn mausoleum waren 12 slangenkoppen aangebracht, en het standbeeld dat hij opdolf te Chichen Itza, de stad der Wijzen, bezat een gesneden schootsvel waarop een geopende hand voorgesteld is. Het getal zeven is een belangrijke factor in hun geheime Symboliek. Le Plongeon beweert dat het volgende verslag gebeeldhouwd is op den in ruïnen liggenden tempel te Uxmal, hetgeen bevestigd wordt door het *Troana MS.* als de ware geschiedenis van het land, maar dat in de oude wereld gemythologiseerd is: de geschiedenis van een Rijk dat ouder dan Atlantis was, omvattende drie vastelanden bevolkt door een rood en zwart ras, d.w.z. het omvatte Noord- en Zuid-Amerika en Atlantis; dat dit rijk zinnebeeldig werd voorgesteld door een drietand en den driepuntigen kroon van zijn koningen, en dat er in de mythologie op gezinspeeld werd als het rijk van Poseidonus, Kronos en Saturnus. Er bestond, zegt de schrijver, een vergoddelijkte koning, genaamd Can, wiens totem of zinnebeeld de slang was, en een wet van zijn koninkrijk was, dat zooals dit in enkele Aziatische landen het geval is, de oudste zoon zijn jongste zuster moest huwen. Deze Can had 3 zonen en 2 dochters, aldus een familie van 7 vormend, waarvan elk een der zeven steden bestuurde. De reeds vermelde wet volgend nam een der broeders, genaamd Coh, chacmal of luipaard, zijne zuster Moo tot vrouw, maar hun broeder Aac, wiens Totem de schildpad was, vermoorde uit liefde tot zijne zuster verraderlijk haar echtgenoot. Volgens de gewoonte van het eiland wordt zij voorgesteld bezig haar fruit aan te bieden, terwijl zij gezeten is onder een boom waarop de papegaai gezeten is als de *totem* van Moo; de slang, het symbool van haar echtgenoot, is om de takken van den boom gekronkeld, terwijl een aap er bij staat alsof hij een raadgever voorstelt. De boom is het zinnebeeld van het land, en de voorstelling

komt in vorm veel overeen met de legende van Genesis wat aangaat de verleiding van Eva. Moo weigert dit symbool van de liefde van Aac te aanvaarden, en hij doodt haar, zoowel als haar ouderen broeder Cay Canchi of Hunacay, den wijzevisch, den hoogepriester.

Het is opmerkenswaardig dat in de gebeeldhouwde voorstellingen van deze legende of geschiedenis, wat het ook zijn moge, de moordenaar Aac voorgesteld wordt als een Zonnevereerder, terwijl Coh en zijn zuster Moo de slang vereeren. Een merkwaardige analogie hiermede kan gevonden worden in Egypte; zij komt voor op een standbeeld van Typhon of Set, zooals dat beschreven wordt door Plutarchus. Het is eene voorstelling van een nijlpaard, die overeenkomt met de schildpad van Aac, en op den rug van het dier zitten een valk en een slang die met elkaar vechten. Le Plongeon geeft ons nog een overeenkomstigheid met Egypte in de beschrijving van de 12 koningen die afstamden van de 7 van het ras van Can, die heerschte voor de verwoesting van Atlantis; want wij hebben hier de 12 kleine goden en den zodiak en de 7 groote goden of planeten. Het verslag moge waarlijk geschiedenis zijn, zooals Dr. Le Plongeon beweert dat het is, maar het is mogelijk dat de schrijver voor geschiedenis heeft aangezien wat een nog oudere mythologie is, die van Atlantis naar Yucatan is overgebracht.

De tempel van Chichen Itza is op zichzelf eene belangwekkende studie. Hij is gebouwd op een grondplan van drie afdeelingen die een drievoudig kruis vormen . In ééne bijzonderheid komt hij overeen met enkele oude tempels in Egypte en Cambodja, waar een boog met sluitsteen toen nog niet bekend was. Hij heeft een driehoekigen boog gevormd door over elkaar sluitende steenen, waarin de drie zonen van Can verzinnebeeld zijn; door de zijden er bij te nemen hebben wij vijf, insluitende de twee zusters, en door de einden er bij te nemen hebben wij zeven of de geheele familie; getallen die zoowel in Centraal Amerika als in het Oosten heilig zijn. Boven de deur zijn de gekruiste doodsbeenderen en een geraamte voorgesteld dat zijn beide vleeschlooze armen in den vorm van twee vierkanten omhoog houdt, een houding welke in Egypte soms aangegeven wordt als die waarin de ziel voor Osiris verschijnt. Hier weder is het eigenaardig dat in Indië een overeenkomstige leer gevonden wordt wat betreft de symboliek van de muren en

vloeren van hun tempels. Er zijn andere tempels in Yucatan die bestemd waren voor zonne-vereering, waarbij het grondplan uit drie concentrische ringen bestond, evenals de kanalen die in Atlantis het paleis omringden. Maar het meest buitengewone gedeelte van de beweringen van Le Plongeon is, dat hij de vertolking ontdekt heeft van de hieroglyphische inschriften en heeft bevonden dat de gebruikte karakters, met uitzondering van zeer enkele letters, absoluut identiek zijn met het hieratisch alfabet uit Egypte, terwijl de taal waarvan deze letterteekens spreken nog in haar maagdelijke zuiverheid in het dialekt van Patan gevonden wordt, een taal die volmaakt geconstrueerd is en treffend op het Koptisch gelijkt. Zooals in Egypte en Chaldea het grondplan van een tempel het langwerpig vierkant was ▭, hetgeen zoowel in Yucatan als in Egypte wederom als symbool van de letter M of *Ma* diende, hetgeen *aarde* beteekent, en het woord Maya. In de namen van het Grieksche alfabet vindt Le Plongeon een gedicht, waarvan de Patansche woorden de geschiedenis van de groote aardramp weergeven.

De Maya's hadden hun godsdienstige Mysteriën die bestuurd werden door 12 priesters, met inwijdingen en zorgvuldig bewaarde heilige riten, waarvan een kort verslag bijeengezameld kan worden uit de geschriften van de Quiches, een naburig ras te Xibalba; in het doorloopen van deze inwijdingen moest de neofiet de gestrengste lichamelijke beproevingen ondergaan, welke Le Plongeon vergelijkt met zekere beschrijvingen in het Chaldeesche *Boek van Henoch*. Men heeft echter niet aangetoond dat in deze Mysteriën een Kunstsymboliek bestond zooals wij die in Thibet, China en in de Vrijmetselarij zullen vinden. Wij vernemen elders uit onderzoekingen die gedaan zijn op aandrang van het Smithsonian Instituut dat deze, of gelijksoortige Mysteriën, nog bewaard zijn bij het Zuni-volk en bestaan uit twaalf orden van priesters, in enkele graden waarvan Frank H. Cushing onlangs toelating verkregen heeft na het ondergaan van gestrenge lichamelijke beproevingen. Geschiedkundige en godsdienstige analogieën met Yucatan zijn te vinden bij de Japanners, die de eerste zeven goden door dezelfde symbolen voorstellen als de Maya's, en Br.·. George Oliver toont aan dat een Japansch candidaat, bij de inwijding in hunne mysteriën, den doorgang van de zon door de twaalf teekens van den Dierenriem voorstelt. Het is eigenaardig dat de Maya-legenden of mythologie zooveel zouden bevatten wat

zij gemeen hebben met Egypte, Azië en Indië. Perzië bezit de overlevering van een broeder die door een anderen verslagen is. Het Hindoesch *Ramayanam* deelt mede dat de koning van een apenras, misschien een ondergeschikte wilde stam zooals de Andamanen, twee zonen had, Bali en Sougravia, welke ieder dezelfde vrouw begeerden, en Sougravia versloeg verraderlijk, met behulp van den goddelijken Rama, zijn broeder Bali. Er wordt gezegd, ter bevestiging van Solons verklaring, dat Atlantische emigranten zich in Egypte en Griekenland nederzetten, dat zij evenzoo zich in Dekkan vestigden. Inderdaad, het *Ramayanam* verklaart dat Maya, de magiër en architect der Davana's, bezit nam van Zuid-Indië en den Oceaan bevoer van het westen naar het oosten en van het zuiden naar het noorden; het woord Maya beteekent hier een bewoner der zee.

Op de Atlantische eilanden, of bergtoppen van Atlantis, bestaat een algemeen geloof dat er een stelsel van geheime Mysteriën heerscht, en dit schijnt als een feit vastgesteld te zijn door verscheidene onlangs plaats gehad hebbende Maçonnieke onderzoekingen. [1])

De inboorlingen van Virginië bezitten een genootschap van Ingewijden genaamd de Huséanawer. De moeder maakt een brandstapel gereed voor haar zoon, die moet dienen als een gesimuleerd offer, zooals in het geval van Izaäk, en gedurende de voorbereiding beweent zij hem als dood. Er wordt een boom omgehakt en van de takjes er van wordt een kroon gemaakt; men geeft aan den ingewijde een krachtig narcotisch middel dat hem in een toestand van somnambulisme brengt en na een korte terugtrekking wordt hij door den stam als een nieuw mensch beschouwd. Zoo ook hebben de negers van Guinea zekere Mysteriën die de Belly Paaro genoemd worden; de kandidaat wordt in het bosch geleid waar hij ontdaan wordt van alle kleeding en metalen; hier brengt hij vijf jaren in volstrekte afzondering door, daarna wordt hij in de meest geheime leeringen der sekte ingewijd. Het voorwerp van hun vereering is, evenals bij de Maori's, Rangi en Papa, of de Hemelsche Vader en de aardsche Moeder.

Zelfs op de eilanden in de Stille Zuidzee, op de bergtoppen van een groot verzonken vasteland dat Lemurië genoemd is,

---

[1]) *Canadian Craftsman*, XVII, N° 4; zoo ook *A. Q. C.*

bestaat een stelsel van godsdienstige Mysteriën. Heckethorn maakt er melding van dat te Tahiti en verspreid over Polynesië, een genootschap bestaat Areviti genaamd, dat zeven graden van inwijding bezit, welke niemand dan de Koning alle in eens doorloopen mag. Een hunner ceremoniën wordt gevierd bij de wintersolstitie, en het is eene begrafenisceremonie welke veel gelijkt op die ter eere van Osiris, Bacchus en Adonis. De beteekenis die aan deze inwijding ten grondslag ligt is het scheppend beginsel in de natuur en leeken moeten gestrenge lichamelijke beproevingen doorstaan. [1])

Er bestaan afbeeldingen in grotten in Australië van een ras dat nog ouder is dan de Boschjesmannen, en in een van deze grotten is een bekleede figuur met een regenboog om het hoofd, welke naar de meening van Rev. J. Matthew identiek is met den voornaamsten God van Sumatra. [2]) Er bestaan veel algemeene beweringen dat een stelsel van teekens, gelijk aan dat der hedendaagsche Vrijmetselarij, onder de inboorlingen van Australië bestaat, en een verslag daarover verscheen in *Ars Quatuor Coronatorum*. [3]) Maar het meest nauwkeurige verslag is eene verhandeling in de *New Zealand Craftsman* van 8 Febr. 1898, door Br.:. Henry Stowell, wiens grootmoeder een Maori was. De mededeeling verdient in haar geheel weergegeven te worden: "De Maori's toonen in hunne overleveringen, *Fangitawhiti* (epische gedichten) en taal onbetwistbaar aan dat eeuwen geleden te Hawaihi een groote tempel bestond, die bekend was als Wharekura, waar regelmatig tempelbijeenkomsten werden gehouden onder voorzitterschap van Tohunga's of ingewijden van zeer hooge orde, en waar een volmaakt stelsel van beginselen in een esoterischen vorm onderricht en beoefend werd, met uitvoerige en geëigende ritualen, benevens symbolen, teekens en paswoorden, en dat deze bewaard en behouden bleven op steenen tafelen die later in de tempel werden gelegd. Het rituaal en de symbolen werden door den Ariki-Ranji (goddelijk en hoogste hoofd) aan de verschillende officieren toevertrouwd om de ceremoniën die met deze bijeenkomsten in verband stonden, behoorlijk uit te voeren, terwijl alleen de anderen die gerechtigd waren tegenwoordig te zijn het geluk hadden naar het reciteeren er van te luisteren en het gebruik van de hoogere symbolen waar te

[1]) Geheime Gesellschaften. Heckethorn.
[2]) Lucifer, XIV, 1894. [3]) Deel X. Br.:. F. Jones.

nemen. Beschouwd van een Maori-standpunt is deze Vrijmetselarij niets meer of minder dan eene weergeving van de voornaamste punten der schepping en den oorsprong en geschiedenis van de hoogere lotsbestemming van den mensch; welke weergeving vergezeld ging van geëigende symbolen. *Tane* was de G.·. B.·. D.·. H.·.; hij kan al dan niet identiek zijn met de Chaldeesche Oannes. De taal waarin deze wijsheid-godsdienst belichaamd was, is uiterst Archaïsch, maar dank zij het feit dat mij in mijn jeugd door een ouden Tahungo, en bloedverwant, enkele der symbolen en mysteriën onderricht zijn, kan ik vele der zinspelingen begrijpen en ben ik bekend met verscheidene teekens. Daar kennis van sterrenkunde volstrekt noodzakelijk is voor een juist besef van de beginselen der orde, onderrichtten hare Adepten — de Tohungan-Kokorangi — voortdurend in een observatorium de beginselen en verschijnselen daarvan aan hen die ter voorbereiding aangenomen waren.

"Onder het Maoristelsel werden de beide hoofdzuilen met haar kapiteelen afgebeeld voor den halven hemelbol. Deze waren goddelijk. Een ondergeschikte zuil was 'de Zuil der Aarde'; op zekere punten werden de Nagana's of middelpunten aangegeven. Deze bestonden uit twee groote elkaar snijdende cirkels die elk hunne overeenkomstige cirkels hadden. De winkelhaak werd geleerd op de vier punten van het zichtbare heelal. Met de afbeelding van het Ripeka-kruis waren in meerdere of mindere mate zedelijke leeringen verbonden; het was het beeld van goed en kwaad, van verlichting en onwetendheid door twee tegenovergestelde lijnen. Het schijnt dat er een algemeene neiging is om de goede werking er van te beperken, te dwarsboomen of te begrenzen. Daarom, '*He waewae tapeka ta ta asa Ripeka*', ('Een voet die van het goede en reine naar het booze en onreine pad afwijkt'). De figuur van den driehoek, Tantora, vormde den grondslag van of voor de meest ingewikkelde berekeningen in verband met de sterrenkunde en de geografie. De uitdrukking 'Vrijmetselaar', 'Vrijmetselarij', 'Maçonniek', zijn hier in den gewonen zin en voor het gemak gebezigd. De dagen en maanden werden gemeten bij achtereenvolgende maanphasen, terwijl het jaar bepaald werd door het recht in het oosten opkomen aan den hemel in Juni van de ster Puonga, Rigel in Orion, zoodat deze de ster van het Maorisch nieuwe jaar was, en het eerste teeken van den Awahio-Rangi, of zodiak.

"Ik bezit geen kennis aangaande het gebruik van de 24-duimsmaat, maar kan er voor instaan dat berekeningen van lengte en afstand met de grootste nauwgezetheid uitgevoerd werden. De in gebruik zijnde teekens verschilden van die der Europeanen. Toch bestaat er, voor zoover een M.·. V.·. in staat is een vergelijking te trekken, in sommige belangrijke opzichten een verbazingwekkende overeenkomst, en de overeenkomst doet denken aan *een variatie van de Europeesche school*, tengevolge van de opname of vermenging daarin, van de onderdeelen van den Eed. Het voorschrift van de Papu heiligheid was de (Maçonnieke) kern er van; eenigerlei inbreuk er op of veronachtzaming voor het navolgen er van, door wien ook, werd gevolgd door een zekeren en snellen dood, hetgeen het ware strafteeken was, zwijgend en schrikwekkend. Dan nog was 'Bespiegelende Vrijmetselarij' niet ver gevorderd of werd er niet op aangedrongen, maar elk schijnt zijn verlichting gebruikt te hebben voor het vermeerderen van zijne kennis langs deze oude lijnen, die het geheele stelsel omvatten, die volheid van geluk biedende welke geschonken wordt aan stervelingen die in staat gesteld worden door te dringen tot de diepste diepten der Natuur, en die door zich in hare mysteriën te verdiepen den drempel van het goddelijke bereiken".

Er bestaan talrijke andere archaïsche legenden die in dit hoofdstuk zouden opgenomen kunnen worden, maar het zal geschikter zijn er later bij wijze van toelichting op te wijzen. Die van Genesis bijvoorbeeld vallen onder deze categorie. De Adamitische legende van Genesis heeft den schijn de esoterische kaste-mythologie te zijn van een stam die zich in de Kaukasische hooglanden nederzette en die geloofde in de Arische leer der goddelijke incarnaties, waaraan zij de uiting gaven van een komenden Messias of goddelijke reïncarnatie, die alleen hun eigen gevallen ras zou verlossen en in eere herstellen, en wij hebben reeds gezien dat de slang eveneens in Amerika een esoterisch symbool was. Overeenkomstige legenden komen ook in de Wedische literatuur voor. Een predikant heeft kort geleden in zijn boek de *Fall of Adam* de stelling geopperd dat de val eene allegorie was van een gemeenschap van den hoogeren geestelijken of Adamitischen mensch met het lagere en ziellooze ras der pre-Adamiten, en daar wij niet gebonden zijn door een Rabbinale tijdrekenkunde, kunnen wij zulk eene theorie terugvoeren tot de *Maan-* en *Zonne*rassen van Thibet.

In het Amerikaansche Can kunnen wij eene overeenstemming vinden met den Tartaarschen titel Khan, en misschien met het Bijbelsche Kaïn. In het verslag der Schrift is het Kaïn, de oudste zoon, die evenals de Thibetanen, een offerande van vruchten aan de aarde biedt, zijn jongeren broeder Abel verslaat die een bloedoffer brengt, en die geen nageslacht nalaat. Het voortbestaan van een geestelijk gezinde lijn hangt af van een derden zoon, een ras van Seth. Na het huwelijk van deze zonen van God met de dochters der menschen vinden wij de vereeniging van de wereldsche kunsten van de lijn van Kaïn met de meer geestelijke lijn van Seth. Volgens de Talmud huwt Lamech de beide dochters van Keenan, aan wie zij de steenen Tafelen der profetie toeschrijft; het uit deze huwelijken voortkomende nageslacht worden beroemde mannen — Jabal, Jubal, Tubalcaïn enz.. In Egypte maakten de priesters, hetzij uit een ras-inversie der legende, die òf het gevolg van een ouden rasoorlog was òf later diende om hunne verachting van de Hyksos, of Herderskoningen te kennen te geven, van den Set of Seth, een duivel die identiek was met Typhon die zijn broeder Osiris vermoordde. Er bestond in Afrika, gelijktijdig met den aanvang van het Christendom, eene sekte der Abelieten, en het is niet onwaarschijnlijk dat de Syrische Baäl, de Keltenrische Abelios, de Kretensische Abellio, en de Grieksche Apollo, gewijzigde vormen van den Hebreeuwschen Hebel of Abel waren.

Het is de moeite waard op te merken dat de Joodsche Bijbel de lijn van Kaïn tot de eerste maakt die een stad bouwden, hetgeen kon beteekenen een reeks houten hutten overeenkomende met die waaruit het steenwerk met rollagen of balkenstijl ontstond, dat overheerschte bij de oudste Egyptenaren, Grieken en Romeinen in hunne tempels en zelfs tot aan Christelijke tijden; zij wordt ook gevonden in de grottempels van Indië, welke rijk en prachtig besneden zijn om houtwerk voor te stellen. Na den zondvloed worden de afstammelingen van Ham de groote bouwers en Japhet moet "in de Tenten van Shem" verwijlen, welke tenten het prototype van de Pagoda's van China, Perzië en Japan zijn.

Daar deze legendarische verslagen van een kunst die zich van uit een vasteland verspreidde, nauwelijks iets meer dan vóórhistorische overlevering is, behoeven wij in dit hoofdstuk niet verder op dit onderwerp in te gaan; wijdverbreid als deze

overleveringen zijn, kunnen zij zeker niet geheel en al zonder grond zijn. Bevestiging er van is eenigermate gevonden door wetenschappelijke zeepeilingen en verdere bevestiging vindt men in het erkende feit dat alle eilandbewoners van de Stille Zuidzee van hetzelfde ras zijn en dialecten van dezelfde taal spreken, en dit op een afstand van elkaar die onoverkomelijk is voor hunne kleine booten; en allen verhalen gelijkelijk dat hunne voorvaders verwijlden in een land waarover thans de golven van den Oceaan spoelen.

Wij zijn om deze verschillende redenen dus gerechtigd te gelooven in het werkelijk bestaan van zulke vastelanden en volgens dezelfde redeneering zijn wij, daar wij bevinden dat in de Stille Zuidzee, in den Atlantischen Oceaan en in Australië dezelfde geheime en gewijde mysteriën onder hen bestaan — gerechtvaardigd te veronderstellen dat deze gewijde scholen even oud zijn als het ras dat deze vastelanden bewoonde. Wij zien echter dat deze mysteriën geen bouwkundige doeleinden hadden, en vormen een deel van de gissing waarmede wij dit hoofdstuk aanvingen met betrekking tot de relatieve verhouding van godsdienst en kunst. Indien de lezer geen vertrouwen stelt in deze overleveringen, totdat de wetenschap er een oordeel over uitgesproken heeft, kan hij vergeten dat hij er over gelezen heeft en overgaan tot hetgeen meer algemeen aanvaard wordt.

In de volgende bladzijden zullen nauwkeuriger bewijzen gevonden worden van het bestaan van een stelsel dat op de Vrijmetselarij gelijkt en hoewel wij geen notulenboek bezitten om aan te toonen dat de oermenschen de Vrijmetselarij uitvonden onder een anderen, ouderen, naam, en daarna loges stichtten in Tartarije, Egypte, Babylon, Griekenland, Italië, Brittannië enz., toch blijft het een onbetwistbaar feit dat dergelijke vereenigingen in al deze landen bestonden, en het lijdt geen twijfel of andere en belangrijker schakels zullen aan het licht gebracht worden door een ijverige bestudeering van oude klassieke schrijvers, door iemand die de intuitieve bekwaamheid bezit de mysterietaal te begrijpen.

Wordt vervolgd.

De Tempel van Koning Salomo.

Het is geheel onlogisch en willekeurig om te bepleiten dat er een organische oorzaak zou zijn van een godsdienstigen geestestoestand ter weerlegging van de aanspraak daarvan op het bezit van hooge geestelijke waarde, tenzij men reeds te voren de een of andere psycho-physische theorie hebbe uitgewerkt, welke geestelijke waarden in het algemeen verbindt met bepaalde soorten van physiologische verandering. Anders zouden geen van onze gedachten en gevoelens, zelfs niet onze wetenschappelijke leerstellingen, zelfs met ons ongeloof betreffende verschillende punten, eenige waarde kunnen behouden als openbaringen van de waarheid; want zonder uitzondering vloeit elk daarvan voort uit den lichamelijken toestand van hun bezitter te dien tijde.

Onnoodig te zeggen dat het medische materialisme feitelijk niet tot deze vernielende sceptische gevolgtrekking komt. Het is er zeker van, evenals elke eenvoudige mensch er van overtuigd is, dat enkele geestestoestanden innerlijk meer verheven zijn dan andere, en ons meer waarheid openbaren en hierin maakt het eenvoudig gebruik van een gewoon geestelijk oordeel. Het heeft geen physiologische theorie omtrent de voortbrenging van deze zijn geliefkoosde geestestoestanden, waardoor het er meer waarde aan kan geven; en zijn poging om de toestanden waarvan het niet houdt, in discrediet te brengen door ze zakelijk in verband te brengen met zenuwen en lever, en ze te verbinden aan namen welke lichamelijke ziekten aanduiden, is geheel en al onlogisch en inconsequent.

PROF. WILLIAM JAMES.

En mij werd een rietstok gegeven, eene meetroede gelijk; en de Engel stond en zeide: Sta op, en meet den Tempel Gods, en het altaar, en degenen die daarin aanbidden. — *Openb.* XI, 1.

INLEIDING.

DE VRAAG.

Ave!

Er moet in het leven van iederen bestudeerder van de Mysteriën een oogenblik gekomen zijn, dat hij ophield onder het lezen van het werk of het leven van den een of anderen welbekenden Mysticus, een oogenblik van verwarring, waarin hij, verbijsterd, tot zichzelf inkeerde en de vraag stelde: "Vertelt deze mij de waarheid?"

Nog meer worden wij hierdoor getroffen als wij ons wenden tot het een of ander boek, welk ook, dat een commentaar levert over de Mystiek, zooals dat van Récéjac: "Bases of the Mystic Knowledge" of William James: "Varieties of Religious Experience". Dit is inderdaad zoozeer het geval dat, tenzij wij buitengewoon sceptisch zijn met betrekking tot de woordenrijke theorieën welke trachten deze woordenrijke uitspraken te verklaren, wij gedwongen zijn de hand te reiken aan de groote school van medisch materialisme, welke thans zoo goed als overheerschend is en al diegenen, die een glimp van iets dat wij niet zien hebben opgevangen, ter zijde te stellen als *détraqués*, ontaarden, zenuwzieken, zielszieken, hypochondristen, en epileptici.

Welnu, zelfs als wij dit doen, dan nog verklaren deze termen zeer weinig en in de meeste gevallen, vooral wanneer zij worden toegepast op mystieke toestanden, in het geheel niets; desniettegenstaande vormen zij een uitnemend achterdeurtje waardoor de onwetenden kunnen vluchten indien zij tegenover een moeilijkheid komen te staan welke zij niet de kracht of het vernuft hebben om te boven te komen. Het is een feit dat de volslagen chaos welke onder alle stelsels van magie en mystiek heeft geheerscht in het Westen gedurende de laatste tweeduizend jaar gedeeltelijk, zooal niet geheel, de onkritische wijze verklaart, waarin deze stelsels behandeld zijn geworden door overigens kritische geesten.

Zelfs vinden wij heden ten dage, hoewel vele duizenden jaren nadat zij het eerst werden opgeschreven, grooter eenvoud en meer waarheid in de oude ritualen en hymnen van Egypte en Assyrië dan in de buitengewone verwarring van stelsels die ontstonden gedurende de eerste vijfhonderd jaar der Christelijke jaartelling. En in het Oosten zijn, van de vroegste oudheid af tot heden ten dage toe, wetenschappelijke stelsels van verlichting in dagelijksch gebruik geweest bij de hoogsten tot de laagsten in den lande; ofschoon naar onze meening voor een groot deel bedorven door een onwetende priesterschap, door dwaas bijgeloof en door een wetenschap die daalde tot een goddelijke openbaring in plaats van op te stijgen tot een verheven kunst.

In het Westen heeft thans gedurende vijftien eeuwen het Christendom de gedachten der menschen beheerscht van de Arctische zeeën tot aan de Middellandsche Zee. Oorspronkelijk

slechts een van vele kleinere als een uitwas opgegroeide geloofsvormen, welke als paddestoelen verrezen te midden der verheven *débris* van de godsdiensten van Egypte, Babylonië en Griekenland, duurde het niet lang of (dank zij zijn oorlogzuchtige stellingen en den diep-magischen aard van zijn riten [1]) drong het zijn hoofd en daarna zijn armen uit boven de schouders zijner zwakkere broeders; en, eenmaal op een hoogte gekomen vanwaar het kon aanvallen, overblufte het alle mededingers zoo volkomen, dat de weinigen die innerlijk buiten de Kerk stonden om de gehavende huid van de geloofsvormen die hun nog dierbaar waren te redden, gedwongen waren, ter wille van hun zelfbehoud, om ze te hullen in den schijn van woordenrijkheid, fantastische waarden en buitensporige symbolen en letterteekens; het gevolg was dat de eene chaos bovenop den anderen kwam tot ten laatste alle beteekenis gesluierd was in een vreeselijk obscurantisme. Toch zal door hem die oogen heeft, gezien worden dat door al deze duisternis heen de glans scheen van een groote en schoone Waarheid.

Het is dan ook niet te verwonderen dat, in onze tegenwoordige oppervlakkige intellektueele dagen, bijna iedereen die de theorieën van den een of anderen beruchten nul van het oogenblik heeft bestudeerd of er van heeft gehoord, terstond deze theorieën en stelsels verbant naar het museum of de prullemand, hoewel zij eenmaal het bloed zelf der wereld waren, en dat inderdaad nog zijn, al vermoedden weinigen het.

Waarheid is Waarheid; en de Waarheid van gisteren is de Waarheid van heden, en de Waarheid van heden is de Waarheid van morgen. Ons zoeken dan is om de Waarheid te vinden en de kern uit het omhulsel te lichten, den tekst uit het commentaar.

Het zou de beste methode schijnen om bij het begin te beginnen; doch indien wij aanvangen, de steentjes uit het zand te ziften, bij het jaar 10.000 v. Chr., is het niet waarschijnlijk dat wij ooit tot op een afzienbaren afstand van den huidigen dag zullen komen. Gelukkig voor ons echter behoeven wij niet te beginnen met een tijdperk dat het onze voorafgaat

---

[1]) Het oorspronkelijk Christendom had een grooter vermogen dan eenige andere godsdienst van zijn tijd om in zichzelf op te nemen alles wat meer speciaal heidensch was in het polytheïsme, het gevolg was dat het de groote massa van het volk voor zich won, die toen evenals nu in inwezen behoudend was.

of met een onderwerp dat buiten ons ware zelf ligt. Twee dingen moeten wij evenwel leeren, willen wij ons ooit verstaanbaar maken voor anderen en deze zijn ten eerste een alfabet en ten tweede een taal waarin wij onze gedachten kunnen uitdrukken; want zonder het een of ander bepaald stelsel van uitdrukking blijft ons alleen over te zwijgen, opdat niet meerdere verwarring worde toegevoegd aan den reeds verbijsterenden chaos.

Terstond zal door ieder die tot hiertoe gelezen heeft, worden gezegd: "Ik wed om elken prijs dat de schrijver van dit boek zal blijken de eerste schuldige te zijn!" En in alle nederigheid zullen wij oogenblikkelijk hierin schuld bekennen. Ongelukkigerwijze is het zoo, en moet het aanvankelijk zoo zijn; en toch, als het ons ten slotte mag gelukken slechts de eerste letter van het nieuwe Alfabet te scheppen, zullen wij niet vinden dat wij gefaald hebben; verre van dien, want wij zullen verheugd zijn omdat, wanneer de drempel waar thans verwarring verkeert, eenmaal is overschreden, het einddoel, hoewel ver verwijderd, eindelijk in het zicht zal zijn.

In een hospitaal wordt meestal van elken patiënt een lijst gehouden, waarop men den juisten vooruitgang van het eerste begin af, van het geval in kwestie kan zien. Volgens die lijst kan de geneesheer dagelijks den groei of de afname beoordeelen van de ziekte welke hij bestrijdt. Laat ons zeggen dat op Dinsdag de temperatuur 100° is; des avonds wordt hem een kop aftreksel van biefstuk gegeven (terwijl tot dien tijd de patiënt geheel op melkdiëet was gehouden); den volgenden morgen bevindt de geneesheer dat zijn temperatuur is gestegen tot 102° en hij trekt terstond de gevolgtrekking dat de koorts nog niet voldoende is afgenomen om een besliste diëetverandering te kunnen invoeren en, het vleeschaftreksel verworpen zijnde, daalt weder de temperatuur.

Zoo zal hij, indien hij een waardig geneeskundige is, zijn patiënt bestudeeren en nimmer de schijnbaar meest onbeteekenende bijzonderheden over het hoofd zien, welke hem kunnen helpen om zijn doel te bereiken, n.l. herstel en gezondheid.

Niet alleen is dit stelsel van nauwkeurige opteekening van toepassing op gevallen van ongesteldheid en ziekte, doch evenzeer op elken tak van gezond leven, onder den naam van "zaken"; want de beste zakenman is hij die zijn bijzonder werk in het leven van "verwarring" brengt tot "wetenschap".

In het Westen is de godsdienst alleen nooit verrezen uit den chaos, en het uur, al is het laat, is geslagen, waarin zonder vrees of beven Adepten zijn opgestaan om voor het Geloof te doen wat Copernicus, Keppler en Newton deden voor wat men gemeenlijk de "Wetenschap" noemt. En laat ons, evenals het Geloof, oud geworden vóór zijn tijd, de Wetenschap met wreede hand heeft tegengehouden, thans nu de Wetenschap nog jong is, met fermen stap te voorschijn treden en onze rechten eischen, opdat wij niet, als wij stilstaan, het kind van den Morgen wederom gesmoord zullen vinden in de kaken van een tweeden Nacht.

Zelfs dengenen, die nog slechts studeerenden zijn in de mysteriën, moet zijn gebleken dat er oogenblikken zijn in het leven van anderen, zoo al niet in hun eigen leven, die een zeer sterk besef van innerlijke verantwoordelijkheid en verlichting met zich brengen; oogenblikken welke kritieke punten in ons leven vormen en, als zij zijn voorbijgegaan, uitsteken als lichtende toppen in het maanlicht van het verleden. Het is treurig om te zeggen, maar zij komen slechts zelden, zoo zelden dat wij er dikwijls op terugzien als op wonderdadige aanrakingen van de een of andere veel hoogere macht, boven en buiten onszelven. Doch als zij komen, verwelken de grootste vreugden der aarde voor hen als drooge bladeren in het vuur en verbleeken zij aan het firmament onzer gedachten als de sterren van den nacht voor de opkomende zon.

Indien het mogelijk ware om deze toestanden van zielsverrukking of zinsverbijstering, of hoe wij ze ook willen noemen, om zoo te zeggen met den wil teweeg te roepen, zouden wij hebben volbracht wat eenmaal genoemd werd en thans nog bekend staat als het Groote Werk, en zouden wij den Steen der Wijzen, den Universeelen Solvent hebben ontdekt. Aan smart zou een einde komen en zij zou plaats maken voor vreugde, en vreugde zou verkeeren in een zaligheid, ondenkbaar voor allen die haar nog niet hebben ondervonden.

De Heilige St. Johannes van het Kruis zegt, schrijvende over de "intuïties" waardoor God de ziel bereikt.

"Zij verrijken ons op wonderbare wijze. Eén enkele kan voldoende zijn om met één slag zekere onvolmaaktheden te vernietigen, waarvan de ziel gedurende haar geheele leven te vergeefs getracht heeft zich te bevrijden, en om haar te sieren met deugden en te overladen met bovennatuurlijke gaven. Eén enkele van de bedwelmende vertroostingen kan haar be-

loonen voor alle leed en zorgen, in haar leven ondergaan — ook al zouden deze zonder aantal geweest zijn. Bezield met een onoverwinlijken moed, vervuld van een hartstochtelijke begeerte om voor haar God te lijden, wordt de ziel aangegrepen door een vreemde marteling — die van niet voldoende te mogen lijden" [1]).

In de dagen van ouds, toen slechts een klein gedeelte van den aardbol bekend was aan de beschaafde wereld, placht de onderzoeker en reiziger huiswaarts te keeren met spookachtige fantastische verhalen van langarmige harige menschen, onmogelijke monsters en landen vol sprookjesachtige wonderen. Doch hij die thans reist en bij geval een gorilla, giraffe of misschien een vulkaan ziet, vergeet dat zelfs te vermelden in zijn meest toevallige correspondentie! En waarom? Omdat hij geleerd heeft te begrijpen dat zulke dingen bestaan. Hij heeft ze namen gegeven en nadat hij dit gedaan heeft houden zij op belangwekkend voor hem te zijn. In één opzicht geeft hij geboorte aan een groote waarheid, welke hij terstond weder te niet doet door geboorte te geven aan een groote leugen; want zijn eerbied hangt evenals zijn minachting, slechts af van de waarde van een naam.

Niet alzoo gaat het den Adept; want evenals een dierkundige zijn belangstelling in het apen-ras niet verliest omdat hij geleerd heeft een langarmigen harigen mensch een gorilla te noemen, zoo zift hij, door te leeren zich duidelijk uit te drukken en het beeld zijner gedachten nauwkeurig mede te deelen aan het brein van een ander, het koren van het kaf, de Waarheid van het Symbool der Waarheid.

Wanneer nu de Heilige Johannes van het Kruis ons verhaalt dat een enkel visioen van God ons kan beloonen voor alle moeiten van dit leven, staat het ons volkomen vrij, in deze dagen van verdraagzaamheid, dit te beamen of te ontkennen. Wij kunnen verder gaan: wij kunnen den Heiligen Johannes

---

[1]) "Œuvres", II, 320. Prof. William James schrijft: "De groote Spaansche Mystieken, die de gewoonte van zielsverrukking zoo ver voerden als zij vaak gevoerd is geworden, schijnen meerendeels blijk gegeven te hebben van onoverwinlijke geestkracht en energie en dit des te meer naarmate van de trances waarin zij verkeerden".

Schrijvende over den Heiligen Ignatius, zegt hij: "De Heilige Ignatius was een mysticus, doch zijn mystiek maakte hem zekerlijk tot een der machtigste praktische menschelijke werktuigen die ooit geleefd hebben". ("The Varieties of Religious Experience", blz. 413.)

verheffen tot de hoogte van een tweeden George Washington, of wij kunnen hem een "vervloekten leugenaar!" noemen, of ook, indien wij niet als ruw wenschen te worden beschouwd, een "zenuwzieke" of een ander even vriendelijk synoniem. Geen van deze uitdrukkingen verklaart ons echter veel; zij zijn alle even vaag — neen (wonderlijk klinkt het!), even mystiek — en behooren als zoodanig tot het Rijk van Zoroaster, dat rijk van zuiver geloof: *d.i.* geloof in den Heiligen Johannes, of geloof in iets dat tegengesteld is aan den Heiligen Johannes.

Laat ons thans aan Pyrrho — den Scepticus, den scherpzinnigen man van de wetenschap — dat woord "Waarom" ontleenen, en het toepassen op ons "ja" en ons "neen", evenals een geneesheer zichzelf en den patiënt ondervraagt over de ziekte; en wij zullen alras bevinden dat wij gedrongen worden naar eene logische gevolgtrekking of ten minste naar een punt vanwaar zulk eene gevolgtrekking mogelijk wordt. [1]) En van deze plaats behoort de arbeid van den landman niet veroordeeld te worden vóórdat het Jaargetijde komt, waarin de boom dien hij heeft geplant, vruchten draagt; want aan zijn vruchten zal men hem kennen, en door zijn vruchten zal hij geoordeeld worden. [2])

---

[1]) "In de natuurwetenschappen en nijvere kunsten komt het nooit in iemand op om te trachten meeningen te bestrijden door den zenuwzieken toestand van hun verkondiger aan te toonen. Meeningen worden hier steeds bestreden door logica en ervaring, ongeacht den necrologischen aard van den verkondiger er van. Het moest niet anders zijn met godsdienstige meeningen." — "The Varieties of Religious Experience," blz. 17, 18.

[2]) "Dr. Maudsley is wellicht de knapste van de tegenstanders van hen die den bovennatuurlijken godsdienst op gronden van oorsprong verklaren. Toch voelt hij zich gedwongen te schrijven ('Natural Causes and Supernatural Seemings', 1886, blz. 256, 257):

"'Welk recht hebben wij om te gelooven dat op de Natuur de een of andere verplichting rust om haar werk uitsluitend door middel van volmaakte denkvermogens te verrichten? Zij kan bevinden dat een onvolmaakt denkvermogen een bruikbaarder werktuig is voor een bijzonder doeleinde. Het eenige wat van belang is, is het werk dat gedaan wordt en de hoedanigheid van den werker door wien het wordt gedaan; en van een kosmisch standpunt kan het weinig gewicht in de schaal leggen of hij in andere karaktereigenschappen bijzonder te kort schoot — of hij misschien schijnheilig, onzedelijk, zonderling of krankzinnig was. — Wij komen dus weder terug tot de oude en laatste toevlucht van zekerheid — namelijk de gezamenlijke instemming der menschheid of van diegenen onder de menschheid die, door onderricht en oefening bevoegd zijn geworden.'

"Met andere woorden, niet de oorsprong maar *de wijze waarop het over het*

Deze toepassing van het woord "Waarom" omvat geheel en al wat men genoemd heeft De Wetenschappelijke Leer der Verlichting [1]) of de wetenschap, te leeren hoe gij niet moet zeggen "ja" vóórdat gij weet dat het "ja" *is*, en hoe gij niet moet zeggen "neen", vóórdat gij weet dat het "neen" *is*. Het is het woord dat boven alles belangrijk is in ons leven, de hoeksteen des Tempels, de sluitsteen van den boog, de dorschvlegel die het koren scheidt van het kaf, de zeef door welke de onwaarheid heengaat en waarin de Waarheid achterblijft. Inderdaad is het het juiste evenwichtspunt van de weegschaal, de wijzer van den zonnewijzer; datgene wat, indien wij leeren het goed te verstaan, ons zal aanwijzen aan welk uur van ons leven wij zijn gekomen.

Door gebrek er aan zijn koninkrijken in verval geraakt en keizerrijken zijn er door geschapen geworden; en zijn gevreesde vijand is noodzakelijkerwijze "dogma".

Zoodra iemand "ja" begint te zeggen zonder de vraag "Waarom?" te stellen, wordt hij een dogmatist, een potentieele zoo al niet een daadwerkelijke leugenaar. Om deze reden is het dat wij zulk een bitteren strijd voeren en zulke vernietigende woorden richten tegen den hedendaagschen rationalist [2]), wanneer wij hem aanvallen. Want wij zien dat hij voor Darwin, Huxley en Spencer doet wat de Christen van vroeger dagen deed voor Jezus, Petrus en Paulus; n.l. dat hij, na hen reeds te hebben geidealiseerd, thans bezig is ze te vergoden. Weldra zal, indien zij niet worden aangevallen, *hun* woord HET WOORD

---

algemeen werkt, is Dr. Maudsley's beslissende toets van een geloof. Dit is de toets van onzen eigen empirist; en deze toets zijn zij die het hardnekkigst aandrongen op den bovennatuurlijken oorsprong eveneens gedwongen geweest ten slotte te gebruiken." — "The Varieties of Religious Experience", blz. 19, 20.

Om het plat uit te drukken "men kan de pudding slechts proeven door haar te eten", en het is louter verspilling van tijd den kok te berispen alvorens men van zijn schotel geproefd heeft.

[1]) Of Pyrrho-Zoroastrianisme.

[2]) Wij moeten bekennen dat het gedeelte er van (verstandelijk leven) waar het rationalisme verslag van kan geven betrekkelijk oppervlakkig is. Het is dat gedeelte dat ongetwijfeld het *prestige* heeft, want het heeft welbespraaktheid, het kan bewijzen van u eischen en logica en u met woorden doodslaan. Maar het zal u toch niet kunnen overtuigen of bekeeren, indien uw doffe intuïties tegengesteld zijn aan zijn gevolgtrekkingen. Indien gij al intuïties hebt, ontstaan zij uit een dieperen kant uwer natuur dan het welbespraakte gebied waar het rationalisme woont". — "The Varieties of Religious Experience", blz. 73.

worden en zullen wij in de plaats van het "Boek van Genesis" krijgen het "Ontstaan der Soorten", en in de plaats dat de Christen het woord van Jezus als Waarheid aanvaardt zal het gebeuren dat de Rationalist het woord van Darwin aanneemt als Waarheid.

Doch hoe staat het met den Man van de Wetenschap? zult gij vragen; die twijfelende menschen die stilzwijgend werken in hunne laboratoria, en geen theorie hoe wondervol ook, aanvaarden, vóórdat de theorie geboorte heeft gegeven aan feiten. Wij stemmen met u in — doch hoe staat het met de Magiërs? vragen wij; van wier wijsheid de nieuwe fragmenten welke aan de Christelijke vlammen ontkwamen voor het oog van de geheele wereld als een wonder zullen staan. De Christenen waren het, die de magie van Christus vernietigden en zoo zullen de Rationalisten, als men hen hun gang laat gaan, de magie van Darwin vernietigen; zoo zal over vierhonderd jaar misschien de een of andere discipel van Lamarck aan stukken gescheurd worden in de zalen van de Royal Society door de volgelingen van Haeckel, evenals Hypathia, de leerling van Plato, aan stukken gescheurd werd in de Kerk van Christus door volgelingen van den Heiligen Johannes.

Wij hebben niets in te brengen tegen de mannen van de wetenschap, wij hebben niets in te brengen tegen de groote Mystici — heil zij hun allen! Doch wij verklaren hier openlijk dat diegenen onder hunne volgelingen, die de leerstellingen van den een of den ander aanvaardden als dogma, een vergif, een vloek en een pest voor de menschheid zijn.

Waarom zou men aannemen dat slechts één stelsel van denkbeelden waar kan zijn? En wanneer gij deze vraag hebt beantwoord, zal het nog tijd genoeg zijn om aan te nemen dat alle andere stelsels verkeerd zijn. Begin met een blank vel papier en schrijf er keurig en fraai op, zoodat anderen u goed kunnen verstaan; begin niet met het een of ander oud reeds beschreven blad om er dan slordig overheen te krabbelen, want dan zeker zullen anderen komen die u stellig verkeerd begrijpen.

Indien Osiris, Christus en Mohamed krankzinnig waren, dan is voorzeker krankzinnigheid de sleutel tot de deur des Tempels. Doch zoo ze alleen krankzinnig genoemd werden omdat zij in wijsheid uitstaken boven hen die gezond van zinnen zijn, dan zult gij vragen waarom hun leeringen de zonden van dweepzucht en de gruwelen van krankzinnigheid met zich brachten?

En ons antwoord luidt, dat ofschoon zij de Waarheid liefhadden en zich aan haar verbonden, zij de Waarheid niet konden verklaren; en hunne leerlingen moesten daarom de symbolen der Waarheid als Waarheid aannemen, zonder de mogelijkheid, te vragen naar het Waarom, of anders de Waarheid geheel en al verwerpen. Zoo gebeurde het dat hoe grooter de Meester, des te minder hij in staat was, verklaringen te geven van hetgeen hij leerde en hoe meer gesluierd zijn verklaringen, des te duisterder het verstand werd van zijn volgelingen. Het was de oude geschiedenis van het licht dat de duisternis verblindde. Aan een boschjesman kunt gij leeren één bij één op te tellen, en na eenig onderwijs kan hij misschien het denkbeeld van "twee" vatten; tracht echter niet hem de differentiaalrekening te leeren! Het eerste kan men vergelijken bij een studie van de natuurwetenschappen, het laatste bij die van de verstandelijke; daarom moeten wij des te standvastiger volhouden om de schijnbaar kleinste, meest onbeteekenende verschillen nauwkeurig uit te werken, dan zal wellicht eenmaal, wanneer wij geleerd hebben hoe wij de eene eenheid bij de andere moeten optellen, een millioen en een millioenste gedeelte van een eenheid het onze zijn.

Thans zullen wij dit gedeelte van onze inleiding besluiten met twee lange aanhalingen uit het uitstekende boek van Prof. James; waarvan de eerste, eenigszins verkort, aldus luidt:

"Het is de schrikwekkendheid en de schoonheid van verschijnselen, de 'belofte' van den dageraad en den regenboog, de 'stem' van den donder, de 'zachtheid' van den zomerregen, de 'verheven pracht' der sterren, en niet de physische wetten welke deze dingen volgen, waardoor het godsdienstig denkvermogen nog steeds het diepst wordt getroffen; en evenals voorheen vertelt de vrome u dat hij in de eenzaamheid van zijn vertrek of van de velden nog steeds de goddelijke tegenwoordigheid gevoelt en dat offeringen aan deze ongeziene werkelijkheid hem vervullen met een gevoel van veiligheid en vrede.

"Louter anachronisme! zegt de theorie van de overleving; — een anachronisme, waarvoor het eenige vereischte geneesmiddel is om de verbeelding te ontdoen van haar anthropomorphisatie. Hoe minder wij het bijzondere vermengen met het kosmische, hoe meer wij ons houden aan universeele en onpersoonlijke termen, des te meer zullen wij ware erfgenamen der Wetenschap worden.

"Ondanks het beroep dat deze onpersoonlijkheid van de wetenschappelijke houding doet op een zekere grootmoedigheid van aard, beschouw ik haar toch als zinledig en ik kan mijn reden thans in betrekkelijk weinig woorden vermelden. Deze reden is dat, zoo lang als wij ons bezighouden met het kosmische en het algemeene, wij slechts de symbolen der werkelijkheid beschouwen, doch *zoodra wij de bijzondere en persoonlijke verschijnselen als zoodanig beschouwen, wij met de werkelijkheden in den meest volstrekten zin des woords te doen hebben.* Ik geloof dat ik gemakkelijk kan duidelijk maken wat ik met deze woorden bedoel.

"De wereld onzer ervaring bestaat te allen tijde uit twee deelen, een objectief en een subjectief deel, van welke beide het eerste oneindig veel uitgestrekter moge zijn dan het laatste, maar waarvan het laatste toch nooit kan worden weggelaten of verzwegen. Het objectieve deel is de totale som van al datgene waaraan wij te eeniger tijd kunnen denken, het subjectieve deel is de innerlijke 'toestand' waarin het denken plaats grijpt. Datgene waaraan wij denken, kan verbazend groot zijn — de kosmische tijden en ruimten, bijv. — terwijl de innerlijke toestand zeer vluchtig en onbeteekenend kan zijn. Toch zijn de kosmische voorwerpen voor zoover door de ervaring gekend, slechts de gedachtebeelden van iets, waarvan wij het bestaan niet innerlijk in onze macht hebben, doch slechts uiterlijk kunnen aanwijzen, terwijl de innerlijke toestand onze eigen ervaring zelve is; de werkelijkheid er van en die van onze ervaring zijn één. Een bewust veld *plus* zijn voorwerp zooals het gevoeld of gedacht wordt *plus* een houding jegens het voorwerp *plus* het besef van een zelf waaraan de houding behoort — een zoodanig concreet deel persoonlijke ervaring moge slechts een klein deel zijn, het is echter een wezenlijk deel zoolang als het duurt; niet hol, niet alleen een abstract element van ervaring, zooals een 'voorwerp', geheel op zichzelf beschouwd, is. Het is een *volledig* feit, zelfs al is het een onbeteekenend feit; het behoort tot de *soort* waartoe alle werkelijkheden, welke ook, moeten behooren; de bewegende stroomen der wereld vloeien door zulke als deze; het ligt op de lijn die ware gebeurtenissen verbindt met ware gebeurtenissen. Dat gevoel, dat wij aan niemand kunnen mededeelen, dat ieder onzer heeft omtrent zijn uiterste persoonlijke bestemming, wanneer hij voor zichzelf gevoelt hoe die zich op het wiel der

fortuin ontwikkelt, moge geminacht worden, omdat het 'ik' daarbij op den voorgrond wordt geplaatst, het moge bespot worden als zijnde onwetenschappelijk, doch het is juist datgene wat de maat vervult van onze concrete werkelijkheid en alles wat aanspraak zou maken op bestaan en een zoodanig gevoel zou missen, of dat wat er mede overeenkomt, zou een stuk werkelijkheid zijn, waaraan de helft ontbreekt.

"Indien dit waar is, is het dwaas van de wetenschap om te zeggen dat de op het 'ik' berustende elementen van ervaring moeten worden onderdrukt. De as der werkelijkheid gaat uitsluitend door de plaatsen waar het 'ik' overheerscht — zij zijn daarop geregen als even zoovele kralen. Wilden wij de wereld met alle verscheidene gevoelens van de individueele uiterste lotsbestemming beschrijven, en alle verschillende geestelijke toestanden ongerept laten — die toch even goed te beschrijven zijn als iets anders — zoo zou het zijn alsof wij een gedrukte spijskaart aanboden als gelijkstaande met een stevig maal. De godsdienst maakt zulke fouten niet. — Een spijskaart met één enkele echte rozijn er op in plaats van het woord 'rozijn' en één enkel echt ei in plaats van het woord 'ei' zou een onvoldoend maal kunnen zijn, het zou althans een begin van werkelijkheid zijn. Als de theorie der overleving ons voorschrijft dat wij ons uitsluitend moeten houden aan onpersoonlijke elementen, lijkt het alsof men zeide dat wij voor altijd tevreden moesten zijn met het lezen van de naakte spijskaart.... omdat onze voorouders zoovele vergissingen maakten in de feiten en ze vermengden met hun godsdienst, volgt daaruit niet dat wij geheel moeten ophouden godsdienstig te zijn. Door godsdienstig te zijn verschaffen wij ons het bezit van de hoogste werkelijkheid op de eenige punten waar de werkelijkheid aan onze hoede is toevertrouwd. Datgene waarvoor wij verantwoordelijk zijn is ten slotte onze persoonlijke lotsbestemming." [1])

"Wij moeten vervolgens een stap verder gaan dan het gezichtspunt van de subjectieve nuttigheid alleen, en een onderzoek instellen naar den verstandelijken inhoud zelf.

"Ten eerste, bestaat er, onder alle tekortkomingen der geloofsvormen, een gemeenschappelijke kern, waarvan zij eenstemmig getuigenis afleggen?

---

[1]) "The Varieties of Religious Experience," blz. 498—401.

"En ten tweede, moeten wij de getuigenis voor waar houden?

"Ik wil eerst de eerste vraag opvatten, en haar onmiddellijk bevestigend beantwoorden. De strijdende goden en formules der verschillende godsdiensten doen elkander inderdaad teniet, doch er is een zekere eenvormige overlevering waarin de godsdiensten elkander alle schijnen te ontmoeten. Zij bestaat uit twee deelen:

"(1) Een ongerustheid; en

"(2) De oplossing er van.

"1. De ongerustheid, teruggebracht tot haar eenvoudigsten vorm, is een gevoel dat er *iets verkeerd met ons is* zooals wij van nature zijn.

"2. De oplossing is een gevoel dat wij *verlost worden van de verkeerdheid* door een juist verband te maken met de hoogere machten.

"In die meer ontwikkelde personen, welke wij alleen bestudeeren, neemt de verkeerdheid een moreel karakter aan en verkrijgt de verlossing een mystieke tint. Ik denk dat wij binnen de grenzen zullen blijven van wat aan al zulke personen gemeen is, indien wij het inwezen van hun godsdienstige ervaring in de volgende termen uitdrukken.

"Het individu staat, voor zooverre hij lijdt onder zijne verkeerdheid en haar beoordeelt, in die mate bewust er boven, en hij is ten minste in mogelijke aanraking met iets hoogers, indien er iets hoogers bestaat. Naast het verkeerde deel is er dus een beter deel van hem, zelfs als dit slechts een geheel hulpelooze kiem is. Het is op dit stadium nog niet gemakkelijk te zeggen, met welk deel hij zijn ware wezen moet vereenzelvigen; doch wanneer Stadium 2 (het stadium van oplossing en verlossing) intreedt, vereenzelvigt de mensch zijn ware wezen met het in kiemstaat verkeerende hoogere deel van zichzelf; en doet dit op de volgende wijze: *Hij wordt zich bewust dat dit hoogere deel grenst aan en samenhangt met een* MEER *van dezelfde hoedanigheid dat werkzaam is in het heelal buiten hem en waarmede hij in levende aanraking kan blijven en waar hij in zekeren zin bij aan boord kan gaan om zichzelf te redden wanneer zijn geheele lagere wezen vernietigd is geworden in de schipbreuk*" [1]).

Deze laatste weinige regels brengen ons van aangezicht tot aangezicht met het onderwerp van dit werk, te weten: —

[1]) "The Varieties of Religious Experience", blz. 507, 508.

Frater P.

Om eenigszins buiten het onderwerp te treden, het volgende is werkelijk den samensteller van dit boek gebeurd:

Gedurende tien jaren was hij een scepticus geweest, in dien zin van het woord die meestal vertolkt wordt door de termen afvallige, atheïst en vrijdenker; toen trok hij plotseling, in één enkel oogenblik, al het scepticisme waarmede hij den godsdienst had aangevallen, terug en richtte het met kracht tegen de vrije gedachte zelve; en gelijk de eerste tot stof was vergaan, zoo vervloog thans de laatste in rook.

In dezen crisis was er geen sprake van zielsziekte, van verdeeldheid van zijn zelf; want hij had eenvoudig een hoek omgeslagen van den weg waarlangs hij reisde en was plotseling bewust geworden van het feit dat de machtige keten van sneeuwbergen waarop hij zich tot nu toe in de gelukkige verbeelding verkeerd had te staren, ten slotte slechts een groote bank van wolken was! Zoo ging hij dan verder, glimlachende tot zichzelven over zijn eigen kinderlijke illusie.

Niet lang daarna maakte hij kennis met een zekeren broeder van de Orde van A.·. A.·.; en hij werd zelf een weinig later een ingewijde in den eersten graad van die Orde.

In deze Orde ten tijde dat hij zich er bij aansloot, was een zekere broeder genaamd P., die juist van China was teruggekeerd en die zes jaar geleden door de Orde was uitgezonden om alle landen der wereld te doorreizen en alle kennis, die hij toen met mogelijkheid kon verkrijgen, te verzamelen, aangaande de mystieke ervaringen der menschheid. Deze P. had zijn taak naar zijn beste krachten vervuld en hoewel hij slechts verblijf gehouden had in Europa, Egypte, Indië, Ceylon, China, Burma, Arabië, Siam, Tibet, Japan, Mexico en de Vereenigde Staten van Amerika, was zijn studie zoo diep geweest en zijn begrip zoo verheven, dat de Orde meende dat hij voldoende materiaal en getuigenis had verzameld om er een boek uit samen te stellen ter leering van de menschheid. Daar nu Frater N. S. F. een schrijver van eenig talent was, werden de dagboeken en aanteekeningen van Frater P. aan hem en een ander gegeven en hun werd gelast er een geheel van te maken op zoodanige wijze dat zij een hulp zouden zijn voor den zoekende in de mysteriën en als een herberg op den met gevaren en

moeilijkheden bezaaiden weg, waarin de reiziger opwekking kan vinden en wijn die de ziel versterkt en verfrischt.

Het is daarom onze ernstige wensch dat dit boek moge worden tot een toevlucht voor allen, waar een gids kan worden gehuurd of leeringen vrijelijk kunnen worden gezocht; doch van den zoekende wordt verlangd — neen, hem wordt bevolen — in alle plechtigheid door de Orde van de A.·. A.·. om niets als Waarheid aan te nemen vóórdat hij de bewijzen heeft dat het Waarheid is, tot zijn eigen eer en bevrediging.

Ook hopen wij dat hij, wanneer hij dit boek sluit, eenigszins verlicht moge zijn, en zelfs al is het als door een donker glas, de groote schaduw van de Waarheid er achter moge zien en éénmaal den Tempel moge binnengaan.

Dit wat betreft het onderwerp; thans volgt het doel van dit deel:

De Augoeides. [1])

"Lytton noemt hem Adonai in 'Zanoni' en ik maak dikwijls gebruik van dezen naam in de aanteekenboeken.

"Abramelin noemt hem Heiligen Beschermengel. Ik neem dit over:

"1. Omdat Abramelin's stelsel zoo eenvoudig en krachtdadig is.

"2. Omdat daar *alle* theorieën van het heelal dwaas zijn, het beter is in de taal te spreken van iemand die openlijk dwaas is, om aldus den metaphysischen mensch te kastijden.

"3. Omdat een kind het kan begrijpen.

"Theosofen noemen hem het Hooger Zelf, den Stillen Wachter, of den Grooten Meester.

"De 'Golden Dawn' noemt hem den Genius.

"De Gnostieken zeggen den Logos.

"De Egyptenaren zeggen Asar Un-nefer.

"Zoroaster spreekt er van om al deze symbolen te vereenigen in den vorm van een Leeuw — zie Chaldeesche Orakels. [2])

---

[1]) Uit een brief van Fra P.

[2]) Een gelijksoortig Vuur dat zich flikkerend verbreidde door het ruischen van de Lucht, of een Vuur zonder vorm waaruit het Beeld van een Steen komt, of zelfs een flikkerend Licht, overvloeiend, wentelend, voortdwarrelend, luid schreeuwend. Ook is er een visioen van het vuur-stralende Renpaard van Licht, of ook wel een Kind, gedragen op den rug van het Hemelsche

"Anna Kingsford noemt hem Adonai (Bekleed met de Zon). De Boeddhisten noemen hem Adi-Buddha — (zegt H. P. B.)

"De Bhagavad-Gita noemt hem Vishnu (hoofdstuk XI).

"De Yi-King noemt hem 'De Groote Persoon.'

"De Kabalah noemt hem Jechidah.

"Wij krijgen ook metaphysische analyses van Zijn aard, steeds dieper naar mate van de subtiliteit van den schrijver; want dit visioen — het is alles één en hetzelfde verschijnsel, verschillend gekleurd door onze verschillende Ruachs [1]) — is, naar ik meen, de eerste en de laatste van alle Geestelijke Ervaring. Want hoewel Hij wordt toegeschreven aan Malkuth [2]) en de Deur van het Pad van Zijn overschaduwing, zoo is Hij ook in Kether (Kether is in Malkuth en Malkuth in Kether — 'zoo boven, zoo beneden'), en het Doeleinde van het 'Pad der Wijzen' is vereenzelviging met Hem.

"Zoodat terwijl hij de Heilige Beschermengel is, Hij ook is Hua [3]) en het Tao [4]).

"Want Intra Nobis Regnum del [5]): alle dingen zijn in Onszelf en alle Geestelijke Ervaring is een min of meer volledige Openbaring van Hem.

"Toch is het slechts in de Middelste Zuil [6]) dat Zijn openbaring eenigermate volmaakt is.

"De Augoeides aanroeping is alles. Het is alleen zoo moeilijk; men moet door alle vijftig poorten van Binah [7]) tegelijk gaan, meer of minder verlicht, meer of minder misleid. Doch het Eerste en het Laatste is Deze Augoeides Aanroeping."

Paard, vurig of bekleed met goud, of naakt, of met den boog pijlen van Licht schietende en staande op den rug van het paard; als dan uwe meditatie langer voortduurt, moet gij al deze symbolen vereenigen tot den Vorm van een Leeuw".

[1]) Ruach = de derde vorm, het Denkvermogen, het Redeneerend Vermogen, dat wat de Kennis van Goed en Kwaad bezit.

[2]) Malkuth = de tiende Sephira.

[3]) De hoogste en geheime benaming voor Kether.

[4]) Het groote uiterste van den Yi King.

[5]) I. N. R. I.

[6]) of "Zachtzinnigheid"; de Ziel ter rechterzijde is die van "Genade", en die ter linkerzijde die van "Rechtvaardigheid". Dit slaat op den Kabalistischen Boom des Levens.

[7]) Binah = de derde Sephira, het Begripsvermogen; zij is de Hemelsche Moeder, in onderscheiding van Malkuth, de Lagere Moeder (Nun) wordt toegeschreven aan het Begripsvermogen, de waarde er van is 50. Zie "The Book of Concealed Mystery", afdeeling 40.

Het Boek.

Dit Boek is verdeeld in vier deelen:

I. De Grondvesten van den Tempel.
II. Het Steigerwerk van den Tempel.
III. De Voorhof van den Tempel.
VI. De Tempel van Koning Salomo.

Drie methoden van uitdrukking worden gebruikt om den lezer te verlichten en te leeren:

(*a*) Symbolen in beelden.
(*b*) Metaphorisch uitgedrukte woord-beelden.
(*c*) Wetenschappelijk uitgedrukte feiten.

De eerste methode vindt men toegevoegd aan elk der Vier Boeken, opwegende als het ware tegen De Leer der Verlichting en de Wetenschap.

De tweede methode wordt bijna geheel in het eerste Boek gevonden en de verschillende beelden zijn getiteld [1]):

De Zwarte Uitkijktoren, of de Droomer.
De Gierigaard, of de Theïst.
De Verkwister, of de Pantheïst.
De Bankroetier, of de Atheïst.
De Preutsche, of de Rationalist.
Het Kind, of de Mysticus.
De Losbandige, of de Scepticus.
De Slaaf, of hij die staat voor den sluier van den Buitenhof.
De Strijder, of hij die staat voor den sluier van den Binnenhof.
De Koning, of hij die staat voor den sluier van den Afgrond.
De Witte Uitkijktoren, of de Ontwaakte.

De derde methode wordt bijna geheel in het tweede Boek aangetroffen.

De derde en vierde Boeken van deze verhandeling bestaan uit louter Symbolische beelden. Want den Sleutel tot het Portaal moet de neofiet voor zichzelf ontdekken; en totdat hij den Sleutel vindt, moet de Tempel van Koning Salomo voor hem gesloten blijven.

Vale!

---

[1]) Negen beelden tusschen Duisternis en Licht, of elf in het geheel. Men lette op de vereeniging van het Pentagram en het Hexagram; ook op den naam *Abrahadabra*, uit elf letters bestaande; 418; Achad Osher, of Een en Tien; de Elf Afkeerige Sephiroth; en Adonai.

Boekbeoordeeling en Overzicht van Tijdschriften.

(*In deze onze eerste aflevering moeten wij noodzakelijkerwijs slechts een greep doen en kunnen niet systematisch de laatstverschenen boeken of afleveringen bespreken. Uit de tijdschriften ontleenen wij natuurlijk alleen die mededeelingen welke geschikt zijn voor publicatie.* — RED.)

"MRS. ALDWORTH, THE ONLY FEMALE FREEMASON." In dit kleine pamfletje vinden wij een kort uittreksel uit de Gedenkschriften van Mrs. Aldworth, die zooals elk bestudeerder van de Geschiedenis der Vrijmetselarij weet, in de achttiende eeuw op regelmatige wijze in de Vrijmetselarij werd opgenomen. (Gould twijfelt er eenigszins aan of het wel waarlijk heeft plaats gehad.) In haar geval leidde hare nieuwsgierigheid — die vrouwelijke ondeugd, wordt vaak gezegd, maar ik vrees dat de mannen niet veel beter zijn — er toe dat zij licht en kennis (?) verkreeg zonder verdere gevolgen. Haar vader, Lord Doneraile, was een aanzienlijk Maçon, en de Loge werd bij hem aan huis in Ierland gehouden. Zijn dochter, Eliza Sellenger (die later met den heer Aldworth huwde) kreeg een sterke begeerte door te dringen in de mysteriën van het Gilde. In een kamer zijnde die slechts van de kamer der Loge door een dunnen muur gescheiden was, welke hersteld werd, maakte zij een steen met haar schaar los en woonde de ceremoniën bij. (Gelukkig maar dat de broeders blijkbaar in den tempel vergaderd waren. Veronderstel eens dat zij op deze onbeschaamde wijze een voorhofvergadering bespied had!) Na ontdekt te zijn werd zij eerst met den dood bedreigd (!?), maar de tusschenkomst van hare verwanten was oorzaak dat zij in plaats daarvan in de orde werd opgenomen. (Er wordt niet bedoeld dat dit even erg is, hoewel zij zich bij tijden wel eenzaam moet gevoeld hebben.) Zij werd onmiddellijk ingewijd, en de Br.·. hadden nooit reden om zich over hun besluit te beklagen. (Waarom dan dit goede voorbeeld niet verder uitgestrekt?) Zij was van dat oogenblik af een voorbeeldig Maçon, nam later den Voorzittersszetel, waartoe zij verkozen werd, met groote waardigheid in, steeds denkende om haar Maçonnieke plichten en verplichtingen. (Ei, ei, dus dat kan dan toch!)

Gelukkig is de titel van het pamflet onjuist. Thans zijn er reeds duizenden vrouwelijke Vrijmetselaars over de geheele wereld en ook deze hebben overvloediglijk aangetoond dat de vrouw even goed, of beter, kan wat de man kan.

MAÇONNE.

MUSIC FOR USE IN MASONIC LODGES, by Anna Goedhart 30° (R. Svehla, 5101, Fleet Avenue, Cleveland, Ohio.)

Zr. Anna Goedhart, aan de leden der loge hier te lande welbekend, heeft door het componeeren en samenstellen van dit boek, dat uitgegeven is in de

gebruikelijke stijl en afmetingen van muziek, een goed werk gedaan. Er is wel vaak behoefte gevoeld aan een modern, op goede gronden samengesteld muziekboek voor onze Loges. De muziek is geschikt voor pianoforte of orgel. Dat het boekje saamgesteld is door een zuster van ons Gilde is wederom een teeken des tijds.

Het eerste der stukjes, dat klankvol en melodieus is, vermijdt met succes de gebruikelijke marschphraseering en is niet zonder zijn geëigend krachtig rhythme. Op regel 3, maat 3, schijnt een fout te staan? In "Censing Music" is de combinatie van marschtempo met een driekwartsmaat belangwekkend.

Behalve de oorspronkelijke muziek vinden wij twee motieven uit Wagners "Parsifal", terwijl de harmonie van Z. M. H. Z. frisch en onkerkelijk is.

Wij verwelkomen deze poging van harte. De Vrijmetselarij biedt bij uitstek *het* terrein voor den kunstenaar en musicus. Laten wij hopen dat de noodlottige scheiding van de kunst in al hare aanzichten van de ceremoniën der mysteriën spoedig een einde moge nemen. Dat zij spoedig weder vereend en het ware mysteriespel weder ingesteld en op de juiste wijze voor het juiste doel aangewend worde!

A. Z.

DE GRONDSLAGEN VAN HET RITUAAL IN KERK EN VRIJMETSELARIJ, door H. P. Blavatsky, T. B. 10e Serie No 55. Theosofische Uitgevers-Mij, Amsterdam *f* 0.40.

Dit boekje behoort zeker door ieder Maçon, die zich geroepen acht te strijden tegen al wat Katholiek is en door ieder Katholiek die alles wat Vrijmetselarij betreft niets minder dan "des duivels" acht, gelezen te worden, getuige wat daar zoo terecht op blz. 17 gezegd wordt . . . . . "Het is een feit in de geschiedenis — hoe onbetrouwbaar deze dan ook moge wezen — want het wordt door vele schrijvers der oudheid bevestigd, dat het Rituaal der Kerk en der Vrijmetselarij uit dezelfde bron zijn voortgekomen en zich naast elkaar hebben ontwikkeld. Maar daar de Maçonnerie zelfs met hare dwalingen en later ingevoerde nieuwigheden veel dichter bij de waarheid was dan de Kerk, begon deze laatste zeer spoedig haar te vervolgen" . . . .

Men zal begrijpen dat hier sprake is van de Ware Vrijmetselarij, niet van de moderne genootschappen die zooveel afgeschaft hebben dat zij meer op een philantropisch genootschap dan op mysteriën gelijken. Verder lezen wij : . . . "In haar oorsprong was de Maçonnerie eenvoudig Archaïsch Gnosticisme of het oudste Esoterisch Christendom; het Rituaal der Kerk was en *is esoterisch heidendom* en niets anders, dat *pasklaar gemaakt* is, wij zeggen niet *hervormd*. Lees de werken van Ragon, een Vrijmetselaar die meer vergeten heeft dan de meeste hedendaagsche Maçons weten. Bestudeer, terwijl gij ze aan elkaar past, de veelvuldige mededeelingen die hier en daar zijn gedaan

door Grieksche en Latijnsche schrijvers, waarvan velen Ingewijden waren, zeer geleerde Neofieten en deelnemers aan de Mysteriën. Lees ten slotte ook de zeer uitgewerkte en venijnige lasteringen der Kerkvaders tegen de Gnostieken, de Mysteriën en hunne Ingewijden en gij zult eindigen met de waarheid te ontcijferen. Het zijn eenige wijsgeeren die, gedreven door de politieke gebeurtenissen van hun tijd, nagegaan en achtervolgd door de fanatieke bisschoppen der oudste Christenheid, die nog geen vastgesteld rituaal noch dogma, noch kerk bezaten, — het zijn deze Heidenen welke de kerk stichtten. Op zeer vernuftige wijze de waarheid aan den wijsheid-godsdienst verbindende met de exoterische fabels welke de menigte zoo dierbaar waren, legden zij de eerste grondslagen voor het rituaal der kerken en voor de Loges der Moderne Vrijmetselarij. Aangaande laatstgenoemde werd dit feit aangetoond door Ragon, in zijn "AUTE OMNIAE" der moderne lithurgie vergeleken met de Oude Mysteriën, waarin de riten zooals zij in gebruik waren bij de vroegere Maçons, werden beschreven; aangaande eerstgenoemde kan men het bewijs vinden door op dezelfde wijze de priesterwaden der kerk, het gewijde vaatwerk en de feesten van de Roomsch-Katholieke en andere kerken met die der Heidensche volken te vergelijken. Maar de Kerken en de Vrijmetselarij zijn uiteengegaan sedert de dagen dat zij één waren. Wanneer men vraagt hoe een profaan dit kan weten komt als antwoord: de oude en de moderne Vrijmetselarij zijn een verplichte studie voor elken Oosterschen Occultist...." En Westerschen ook.

VG.

THE CO-MASON, October. 3-maandelijksch orgaan der A.·. G.·. V.·. T. P. S. London, 161 New Bondstreet *f* 0.50 per afl.

Deze aflevering bevat een zeer belangwekkend artikel van Zr. A. Besant, getiteld de "Mystieke Broederschap". Hierin worden behandeld de voorschriften van een Oude Broederschap, ontleend aan de Chaldeesche Kabbala — de Massrphi-La, welke voortkomen uit de groote Loge te X., een vertakking van de Samothracische Mysteriën.

(Wij zullen eene vertaling van dat artikel in een volgende aflevering opnemen. RED.)

Verder wederom is een aanmerkelijk deel der ruimte gewijd aan Lord Bacon. Mrs. Henry Pott geeft hare Rozekruiserstheorieën dienaangaande blijkbaar nog lang niet op. Wij kunnen niet zeggen dat de Bacon-Shakespearetwisten nader tot eene oplossing gebracht zijn, en dat zullen ze wel nooit, zoolang men de beïnvloede personen vereenzelvigt met de hooge Entiteit die ze beïnvloedde. De overeenkomsten en raadselen kunnen alleen opgelost worden, wanneer men weet dat éénzelfde Entiteit al die schrijvers beïnvloedde. S. Oppenheimer geeft een belangrijk artikel over de "Exoterische Scholen

der Hebreeuwen", over de Essenen en de Kabbalisten. Verder eene vergelijking tusschen enkele ceremoniën der inlanders op Nieuw-Guinea en de oude Grieksche Mysteriën. De overige inhoud is "Tempels van het Heelal", "Sterrenkunde en Vrijmetselarij", "De Winkelhaak van den Meester als Talisman" en een dichterlijke ontboezeming.

B.

UNIVERSAL MASONRY, Rayput Press. State Street, Chicago, *f* 5.50 per jaar.

Voor ons liggen enkele van de eerste afleveringen van het Amerikaansche orgaan van onze Orde. Met genoegen zagen wij deze afleveringen in, zij bevatten zeer veel lezenswaards, en al is de uitvoering van de eerste aflevering niet te roemen, de volgende afleveringen zijn oneindig veel beter. Het omslag is op de eerste pagina versierd met een fraaie symbolische teekening door A. Ed. Holbrook. Wij zien verder dat onze Zr. A. E. de Leeuw, ons evenals Zr. Goedhart welbekend, in dit tijdschrift eene vertaling geeft van Ragon's "Maçonnerie Occulte". (Wij hopen deze in ons tijdschrift ook te geven. RED.)

De afleveringen bevatten fraaie reproductie's van welbekende en geliefde figuren der Maç. beweging.

Helaas zouden wij zeggen, wederom een massa Bacon-geschrijf, waar wij niet veel wijzer door worden. Dit is welgemeend.

Maar de redactie schijnt dit zelf ook zoo in te zien gelijk uit een ander deel van den tekst blijkt.

Wij hopen later systematisch de afleveringen van dit tijdschrift nader te bespreken.

C. J.

BULLETIN MENSUEL DE LA FRANC MAÇON.·. MIXTE, Paris. Uit een der afleveringen geven wij deze korte mededeeling weer over onze beweging, n.l. de A.·. G.·. V.·., in de Poolsche provinciën van Rusland. Daar zijn meer dan buitengewoon zorgvuldige voorzorgen noodig om geheimhouding te bewaren en om de ernstige gevaren te ontgaan die een gevolg van ongeauthoriseerd doordringen in de Loges zou meebrengen. In Polen zijn wij met recht een "geheim" genootschap, alle leden moeten zwaar vermomd in de loges komen. Er wordt een geval vermeld waar zeven leden van een gezin vijf jaar lang tot dezelfde loge behoorden, zonder dat zij dit van elkaar wisten, tot een arrestatie het feit voor de rechtbank onthulde.

D. K.

HERMES. In de derde aflevering van dit zeer belangwekkend tijdschriftje vinden wij een uitnemend artikel over den Comte de St. Germain, met vele aanhalingen van Madame de Genlis.

D. K.

De Gemeenschappelijke Vrijmetselarij in Nederland.

ONDER HET BESTUUR VAN DEN OPPER-RAAD DER ALGEM. GEMEENSCHAPPELIJKE VRIJMETSELARIJ.

Le Droit Humain.

UITEENZETTING DER DOELEINDEN.

De Opper-Raad der Algemeene Gemeenschappelijke Vrijmetselarij heeft haren Maçonnieken Tempel gegrondvest op Vrijheid van Gedachte, Zedelijkheid, Solidariteit en Rechtvaardigheid en hare Loges staan open voor allen, zonder onderscheid van geslacht, godsdienst, ras of natie.

Onder het gezag van dit Maçonniek lichaam worden vrouwen tot hare gelederen toegelaten en het is noodig dat hare verhouding tot de wereld in het algemeen en tot Vrijmetselarij in het bijzonder worde verklaard.

Op den 14^den^ Januari 1882 werd door een Loge van den Ouden en Aangenomen Schotschen Ritus in Frankrijk "Les Libres-Penseurs du Pecq", die besloten had, dat de tijd gekomen was om vrouwen tot de regelmatige Loges toe te laten, Mademoiselle Maria Deraismes, de welbekende schrijfster, ingewijd. Op den 4^den^ April 1893 stichtte Mademoiselle Deraismes tezamen met Doctor Georges Martin, vroeger lid van den Parijschen Gemeenteraad, President van den Algemeenen Raad en lid van den Senaat voor het Departement der Seine, die sedert eenige jaren er naar gestreefd had de toelating van vrouwen in de Vrijmetselarij te verzekeren, de "Grande Loge Symbolique Ecossaise de France, *Le Droit Humain*". Later toen het lichaam gegroeid was werd een Opper-Raad gevormd, samengesteld uit Vrijmetselaren in het bezit van den drie en dertigsten graad, en onder het bestuur van dezen Raad verleenen de verschillende Loges en Kapittels die tot de Algemeene Gemeenschappelijke Vrijmetselarij behooren de graden waarin zij het recht hebben te werken.

De Eerste Hollandsche Loge onder dit gezag werd op den 4^en^ Juli 1904 een voorloopig Charter uitgereikt door den Opper-Raad, onder den titel van "*Le Droit Humain* No. 13, "CAZOTTE". Meerdere loges zijn in voorbereiding. Het volgende is het programma der Orde voor Nederland.

Artikel 1. — De Gemeenschappelijke Vrijmetselarij van Nederland houdt zich, in overeenstemming met de oude verklaringen der Vrijmetselarij, aan het bestaan van een scheppend beginsel onder den naam van "den Grooten Bouwheer des Heelals".

Artikel 2. — Zij legt geen beperkingen op voor het vrije onderzoek naar

Waarheid, en teneinde die vrijheid te verzekeren, eischt zij verdraagzaamheid van al hare leden.

Artikel 3. — De Gemeenschappelijke Vrijmetselarij van Nederland staat derhalve open voor alle mannen en vrouwen van alle nationaliteiten, van alle rassen en van alle geloofsvormen.

Artikel 4. — Het doel der Gemeenschappelijke Vrijmetselarij is om onwetendheid te bestrijden in al hare vormen; zij legt haren leden gehoorzaamheid op aan de wetten van hun land, het handhaven van een hoogen standaard van eer, het omhoog houden van rechtvaardigheid, een broederlijk gevoel tegenover allen, en een onophoudelijk pogen om het welzijn der Menschheid te bevorderen.

Artikel 5. Elke Vrijmetselaar die tot dezen Ouden en Aangenomen Schotschen ritus behoort, is verplicht getrouwelijk de beslissingen van den Opper-Raad, aan wien hij onderhoorig is, op te volgen.

Dit programma is gegrond op de beginselen aangenomen door de Samenkomst van Opper-Raden, gehouden te Lausanne in 1875.

De Orde eischt van hare leden werkzamen dienst voor de Menschheid door studie en gedachte, en door zoodanige godsdienstige, letterkundige, politieke of maatschappelijke werkzaamheden als niet strijdig zijn met de beginselen hierboven gegeven. Zij moedigt in hare bijeenkomsten de volledigste bespreking aan van alle middelen die ten doel hebben deze te bevorderen en verlangt van hare leden de wijdste verdraagzaamheid en volledige hoffelijkheid tegenover elke uitdrukking van meening. De Orde herinnert hare leden door haren naam: "Menschelijke Plicht", aan de verplichting, die een ieder aan allen verschuldigd is, en roept hen op die plicht te volbrengen in het persoonlijk en in het openbaar leven.

Terwijl zij warm instemt met alle bewegingen die de verbetering van het Menschelijk Ras ten doel hebben, kan de Orde door haren aard zelven, zich niet als lichaam verbinden tot het steunen van de bijzondere methoden, die door andere instellingen gebruikt worden tot de verwezenlijking van dat doel.

Behalve de bespreking van praktische wijzen om het welzijn der Menschheid te bevorderen, zal de Orde trachten de studie aan te moedigen van **maçonnieke overleveringen, symboliek, rituaal,** enz. en de toelichting van deze.

De leden worden verwacht de Orde van tijd tot tijd bekend te maken met de vruchten van welke studie van dezen aard zij ook mogen ondernemen, en waar dit mogelijk is, zullen verhandelingen uitgegeven worden die de verkregen kennis omvatten.

Door deze middelen bestaat er hoop dat de Gemeenschappelijke Vrijmetselarij langzamerhand helpen zal in de Vrijmetselarij een diepere beteekenis te doen stroomen, en aldus haar nut te verhoogen als een krachtig middel voor

het verspreiden van stoffelijke en geestelijke voordeelen voor alle rassen en alle geloofsvormen. **En daar geen zoodanige poging vruchtbaar kan zijn tenzij vrouwen samenwerken met mannen,** zal de Orde de Vrijmetselaren voortdurend aansporen vrouwen tot haar lidmaatschap toe te laten, zoodat er eventueel maar één maçonniek lichaam zal zijn door de geheele wereld, bestaande uit mannen en vrouwen van alle geloofsvormen en van alle nationaliteiten, die langs goed georganiseerde lijnen voorwaarts gaan in dienst der Menschheid.

Zoodanig zijn de doeleinden, die de Orde der Gemeenschappelijke Vrijmetselarij zich gesteld heeft en zij roept al hare leden — mannen en vrouwen — op, haar bestaan te rechtvaardigen, zoowel door hunne woorden als door hun stilzwijgen.

Door de Loge "Les Amis Philanthropes I", O.·. Brussel werd de Orde der Gemeenschappelijke Vrijmetselarij officieel erkend door de plechtige ontvangst in den Tempel met gebruikelijk ceremonieel van zoowel Br.·. als Zr.·. uit de verschillende Oo.·. onzer Orde op Maandag 21 November.

Nederland komt dus in dit opzicht bij België achteraan.

Wanneer .....?

Een volgende maal hopen wij een uitvoerig verslag van deze voor de Orde der Gemeenschappelijke Vrijmetselarij geschiedkundige gebeurtenis te plaatsen, voor zoover zulks geschieden kan.

De Orde telt thans 12.000 actieve leden en groeit snel in vele landen.

GEDACHTEN.

Geef uwe illusies niet op. Hebt gij die verloren, dan kunt ge, wel is waar, uw bestaan nog rekken, maar leven, in den eiglijken zin kunt ge niet meer.

MARK TWAIN.

Godsdienstige gebruiken en ceremoniën zijn ingesteld om den waren mensch tot het ware leven op te voeren. △

Van het geestelijk standpunt gezien *is* de mensch een ziel en *heeft* een lichaam: De verschillen in lichaam, ras, geslacht enz. kunnen dus bij geestelijke zaken van geen overwegend belang zijn. △


Marie Georges Martin 33